Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Paulus Apostel, Heiliger Johann Heinrich Callenberg

Pauli Apostoli Prior Epistola ad Corinthios, in Germanicum Iuadeorum idioma transferri curavit ediditque Io. Henr. Callenberg.

1

Halae: typis instituti iudaici, MDCCXXXIV.

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224292

Band (Druck) Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224292/phys_0001
DFG

8217 6

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224292/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224292/phys_0003
DFG

Pauli Apostoli
Prior Epistola
AD
CORINTHIOS

in
Germanicum Iudæorum idioma transferri curauit
ediditque

IO. HENR. CALLENBERG
Phil. Prof. Publ.

Halæ typis instituti iudaici
CIↃ IↃCC XXXIV.

Bibliotheca
Academiae
Rostochiensis

Lectori christiano

S. P.

QUum præfationis loco progressurus essem in recensendis maiorum circa gentis iudaicæ curam sententiis, in manus venit oratio, quam anno superioris sæculi vigesimo nono Helmstadii habuit iudiciosus theologus, Georgius *Calixtus*, *de populis a nobis in religione dissidentibus, iudæis, paganis & muhammedanis, ad veritatis agnitionem ducendis.* In ea hæc habentur: *tanta vero plerorumque hodie est peruersitas, ut appropinquare videantur illa, de quibus Seruator affirmauit*, filius hominis, quum venerit, num reperturus est fidem in terra? *Non quidem veniet filius hominis, nec finis erit mundi, nisi prius prædicatum fuerit euangelium omnibus gentibus. -- Sic igitur etiam hodie negligitur cura, alioquin ex præscripto caritatis, & prout dignum erat vera & viua fide, conuertendis tum muhammedanis, tum iudæis,*

iudæis, merito impendenda. Et quidem, quod iudæos attinet, maior est rei peragendæ opportunitas & facilitas, maior etiam ex mysterio siue oraculo, quod Apostolus edidit, & ignorare nos noluit, successus spes. Quin, nisi valde fallor, decet nos maiorem curam conuersioni iudæorum impendere, quam aliorum infidelium. Ex iudæis est Christus, Seruator noster, quoad carnem: ex iudæis oriundi fuerunt illi, qui ad Christum conuersi primos ex gentilibus ad eundem non sine magno labore & ingentibus periculis, & vita tandem ipsa susque deque habita, conuerterunt. Æquum igitur est, ut oriundi ex gentilibus conuersis annitantur hodiernos non conuersos Iudæos itidem conuertere. Qua propter nos, acturi, quod occasio poscit, continuamus noui fœderis editionem iudaicogermanicam. Traditur iam iudæis prior *Pauli* ad Corinthios epistola, quam breui posterior sequetur. Vale in Christo, nostrisque conatibus porro faue. Scripsi Halæ, d. v. Oct. CIↃ IↃCC XXXIV.

IO. HENR. CALLENBERG.

דער ערשטר בריב פון פוילוס

צו דיא קהילת הנוצרים

לו

קורינטוס :

פוילוס · איין גרופנר משולח פון ישוע
המשיח · דורך דען ווילן פון גאט · אונ
דער ברודר זושטינים (כלו׳ דער גלן מיט
אונז איז באחוות האמונה) : ב לו דער
גמיינדי גאטט · דיא דא איז לו קורינטוס
לו דען גהייליגטן אין דעם משיח ישוע · לו
דען גרופנן הייליגן · אונ לו אלן דיא אן
רופן אין דען נאמן פון אונזרן הערן ישוע
המשיח · אין אלן אירן אונ אונזרן ארטן :
ג גנאדי זייא מיט אייך אונ פריד פון גאט
אונזרן פאטר · אונ פון דעם הערן ישוע
המשיח : ד איך דאנקי מיינן גאט אלי
לייט אום אייערנט וועגן · איבר דיא

גנאדי גאטט · דיא זו אייך גגעבן איז אין
דעם משיח ישוע : ה דש איר דורך
אין זייט רייך גמאכט אין אלן דינגן · אין
אלרלייא לערנונג · אונ׳ אין אלרלייא ער
קענטנים : ו גלייך וויא דאש צייגניס
פון דעם משיח בשטעטיגט איז אין אייך :
ז אלזו · דש עש אייך ניט מאנגלט אן קיינר
גנאדן גאב (מתנת חסד) · אונ׳ איר ווארטיט
אויך דיא בווייזונג פון אונזרן הערן ישוע
המשיח : ח וועלכר (ישוע המשיח)
אייך אויך בשטעטיגן ווערט ביז זו דעם
ענד (עד יום המות) אום ווילן דש איר און
שולדיגליך זייט אן דעם טאג פון אונזרן הערן
ישוע המשיח : ט גאט איזט גטרייא ·
דורך וועלכן איר גרופן זייט זו דער גמיינשאפט
(הדביקות) פון זיינם זון ישוע המשיח
אונזרן הערן : י איך ביט אייך אבר
(ליבה) ברידר דורך דען נאמן פון אונזרן
הערן ישוע המשיח · דש איר אלי מיט איין
אנדר איינרלייא שפראך האבן מעכט · אונ׳
דש איר קיינה שפאלטונג (מחלוקה) אונטר
אייך זיין לאזט · נייארט דש איר זו אזאמן
בהעפטיט זייט אין איינרלייא גמיט אונ׳ אין
איינרלייא מיינונג (שברא) : יא דען
עש

עט איז איר לו ווישן גטאן וואדרן פֿון אייך •
ליבה ברידר • דורך דיא לייט (פֿון דעם
הויז גזינד) חלואוס • דט גלענק אונטר אייך
זיין : יב איך זאג אבר דיזט • דט
איין איקליכֿר אונטר אייך שפריכֿט • איך
בין (פֿון דען תלמידים) פֿון פולוס •
(איין אנדרר שפריכֿט) איך בין פֿון
(דען תלמידים פֿון) כיפֿא • (איין
אנדרר שפריכֿט) • איך בין פֿון (דען
תלמידים פֿון) דעם משיח : יג איזט
דען דער משיח לו טיילט • איזט פולוס
פֿאר אייך אויך דאש האלץ גהענקט • אדר
זייט איר גטויפֿט (נטבל גוואדרן) אין דעם
נאמן פֿון פולוס : יד איך דאנקי גאט •
דט איך קיינן פֿון אייך גטויפֿט האב (טובֿל
גוועזן) זונדר אליין דען קרישפוס • אונ
דען גאיוס : טו אום ווילן דט ניאמנד
זאגן מעכֿטי • דט איך גטויפֿט האב אין
מיינם נאמן : טז איך האב אבר אויך
גטויפֿט דאש הויז גזינד פֿון שטיפֿאנוס •
ווייטר ווייש איך ניט אויב איך איאנדן אנדרש
גטויפֿט האב : יז דען דער משיח האט
איך ניט הין גשיקט לו טויפֿן • נייארט אום
לו דרשן דיא גוטי באטשאפֿט • ניט איט

קלוגהייט פון וואלטן • אוך וועלן דש דאש קריין פון דעם אטיח ניט אפלטי אין קרעפטיג גאפלט וועלדן :

ראה המעתיק והבין דש דאש וואלט קריין • וועלט אין דיזש פסוק פאר קוש פון דעם רוב בר ישראלים ניט דעלט וועלט קענן פר טטאנדן וועלדן : אוך וויל דיזש זשון פיל אפל אין דיזש כתב זו פינדן • אוך אוך מין מנדרן ספרי ברית החדשה • קאן דאך איט איינק וואלט ניט פר טייטש וועלדן • דש אן דיא דעלטי הבנה דא פון בקוון קענטי • זוא אין ניטיג דש דיזש וואלט אלהיער בקילר אפזוש וועלדי : ערשטלינ הייטש דאש וואלט קריין נאך זיין אטאוט זוא פיל אלז אין האלן • וועלט גאפלט וואר כאין טאי ועבד • אוך וואר דיזש בייא דען יוונים אוך רומיים עבן דאש • וואש אין אונזרן אדינות איינה תלייה איז • נור איזט דיזש דער הפרש צוישן דען צוויא עלינ אטחיתים • דש אוך יענק וועלט גאפלט וואר כאין טאי ועבד • דיא איזה נאך אער אטונה אוך אער באכזריות וואר אלז וויא אוך דען תלייה באדינותינו : דען דאלט • וואורדן דיא נתלין נור איט

נעגל

נעגל דורך דיא הענד אונ׳ דורך דיא פיס
מן גטלאגן · אונ׳ אלזו האבן זיא דאש חיות
נאך לנג בהלטן קענן · אונ׳ זיין נור דא דורך
אירה ענויים אונ׳ ישורים פר לענגרט וואדרן ·
וועלכ״ט איין לער בעלי חיים וואר : ווען
נון דאש וואדרט קרייץ אין דעם פסוק גפונדן
ווערט אין דיזם ענין נאך זיינם פשוט · וויא
אילונד איז גזאגט וואדרן · זוא קאן מן עש
אויך נור כפשוטה פר טייטטן · האלץ · נאך
דעם לשון הפסוק תלוהו על העץ :

שנית · ווייל איינה זאלכ״י מיתה
משונה ובזויה אויף איינם זאלכ״ן האלץ כמין
שתי וערב איין סימן בזיון אונ׳ שפלות איז על
כל השפלות · אונ׳ אויך איין צער אונ׳ ענויי
על הענויים · אונ׳ דאך האט דער משיח
אויף איין זאלך עץ משחית שטערבן מוזן
דארום ווערט נון אין פילן פסוקים פון ספרי
ברית החדשה גפונדן · דש דיזש וואדרט קרייץ
גזעלט איז על דרך השאלה · אונ׳ הייטט
זוא פיל אלז דאש שפלות · דער בזיון · דער
לער אונ׳ דיא ענויים · וועלכ״י דער משיח
האט אויש שטימן מוזן בעולם הזה אום ווילן
דיא עבירות פון דען מענטן : אונ׳ ווייל
נון דער פסוק אויך זאגט · דש דיא בני

המשיח • איבר וועלכי דער נאמן ישוע
גרופן ווערט • זאלן אויך זוא בעולם הזה
נתלה ווערדן וויא דער משיח • זוא איזט
דאש לו פר שטיאן ברמז ובדוגמא • דהיינו
דש זיא זיך גאר לגארי ניט זאלטן מנלח זיין
לאזן פון אירן בשר ודם • נייארט זיא זאלן
תמיד מוכן ומזומן זיין • לו טואן דען ווילן
פון גאט • אויב זיא טוין דעשט וועגן ניט
נור כל מיני חרפות ובזיון אויש שטיאן זאלטן •
זונדרן אויך ווען זיא גאר מוסר נפש זיין מוזטן
על קידוש השם • זוא זאל דאך איר הערץ
דא בייא זיין מלא אהבה לו השי׳ : אם כן
זוא הייטט דאש ווארט קרייץ בדרך השאלה
זוא פיל אלז ווען גזאגט ווערדן מעכטי סוד
היסורים של המשיח ושל הצדיקים וויא אין
דער תורה פון משיח גלערנט ווערט :

פסוק י״ח) דען דאש ווארט פון דעם
קרייץ איז איינה נארהייט (שטות) לו דענן •
דיא דא פר לוירן ווערדן (אין דעם אש של
גהינם) • לו דען אבר דיא גהאלפן ווערדן
(לחיי עולם הבא • רלוני לומר) לו אונז (איז
דיא תורה פון קרייץ) איינה קראפט פון
גאט : יט דען עש שטיט גשריבן (ישעי׳
כ״ט פסוק י״ד ; אונ׳ איוב ה׳ פסוק י״ב)
אונ׳

אונ׳ איך ווילׄ פֿר לירן מאכֿן דיא קלוגהייט פֿון
דען קלוגן · אונ׳ איך ווילׄ לו שטערן דען פֿר
שטאנד פֿון דען פֿר שטענדיגן: כ וואו איז דער
קלוגר · וואו איזט דער גלערנטר (בעל דקדוק):
וואו איז דער פילוסוף (מדר בעל המחקר) ·
האט גאט ניט גמאכֿט דיא קלוגהייט פֿון דיזר
וועלט לור נארהייט: כא דען ווייל דיא
וועלט (ר״ל דיא בני עולם הזה) דורך מירה
ווייזהייט · גאט ניט ערקענט האט מין זייגר ווייז
הייט זוא האט עש וואול גפֿלן פֿאר גאט · לו העלפֿן
(לחיי עולם הבא) דיא דא גלויבן דורך דיא דרשה
וועלכֿי (מין דען מויגן פֿון דען בני עולם הזה)
נאריש (איז): כב דען דיא יהודים בגערן מיין
לייכֿן (מוס לו ערפֿאהרן מויב ישוע הנוצרי דער
משיח אמת זייא) · אונ׳ דיא גויים טואן פֿרמגן
נאך קלוגהייט (מדר נאך חכמת הפילוסופיא ·
כלו׳ דיא חכמי הגויים וואלן פריבֿן · מויב
דיא תורת המשיח מיט מירר פילוסופיא
מיבר מיין קומט): כג מבר מיר טואן
דרשן דען משיח וועלכֿר מיזט גהענגט
ווארדן מויך דאש האלץ · דער דא איז מיינה
שטרויכֿלונג לו דען יהודים אונ׳ לו דען גויים
מיינה נארהייט: כד מבר לו דען ·
דיא מויט גווילט זיין · עש זיין יהודים מדר

גוייִש • (זו דענן טואן איר דרטן) דען
אטיח • דער דא איז מיינה קרמפט פון גמט •
מוֹ דיא וויזהייט פון גמט • (חכמא עילאה)
כה דען דיא נמרהייט פון גמט • דיא
איז קלוגר אער אלז ווא דיא אענטן זיין •
מוֹ דיא טוועלפקייט פון גמט • דיא איז
טטערקר אער אלז דיא אענטן זיין : כז זעהט
דמך מן • איר ליבה ברידר • דיא דא פון
לוויטן מיך זיין (פון גמט) גרופן וומרדן (זו
דער אמונה שלימה) • דא זיין ניט פיל
קלוגי (דרוטר) נמך דעש פלייש • (ר"ל
ניט פיל חכמים בחכמת שבעי) ניט פיל
חורים : נייאדט גמט המט מויט גוועלט
דמט • וומט מין דען מורגן פון דער וועלט
נמריש איז • מוש ווילן דש ער בטעאט אמכן
אעלטי דיא קלוגן • מוֹ גמט המט מויט
גוועלט • וומט דא טוועלפיך וומר מין דען
מורגן פא דער וועלט • מוש ווילן דש ער
בטעאן אעלטי • וומט דא טטארק וומר
(מין דען מורגן פון דען בני עולם הזה) :
כה מוֹ גמט המט מויט גוועלט דמט מון
וועדריגי מוֹ דמט פר שאעהטי (מין דען
מורגן פון בשר ודם) • מוֹ דמט וומט ניטט
וומר • מוש ווילן דש ער דמט זו טטערקן

מעכטי • ווּמט (רמ מין זיינן מייגגן גרנקן זעהר
גרויס) ווּמר : כט מוק ווילן דט זיך
סַמר מיק קיין סַנייט בריהאן מעכטי
ל מבר סַון מיק זייט מיר (גרוסן וומרן
ז דעק גלויבן) מין דעק מטיח יטוע • וועלכר
מוּנז גמכט מיז סַון גמט זור קלוגהייט • זור
גרעכטיגקייט • מוּנ זור הילגקייט • מוּנ
זור ערלייזונג : לא מוק ווילן דט ווער
זיך בריהאן וויל • דער זאל זיך בריהאן מק
גמט • גלייך ווי גטריבן טטיט (ישעי' ס"ח
פסוק ט"ז : מיאן מ"ה פסוק כ"ד • כ"ה :
ירמי' ט' פסוק כ"ג • ב"ד :

דאש גנדרי קאפיטל ב

מוּנ מיך • ליבה בריבר • מלז מיך קמק
זו מייך מוק מייך זו סַר קינדיגן דמט זייגנים
סַון גמט • דז קמק מיך ניט מיט הויכן
וומרטן • מרר מיט הויכר קלוגהייט :
ב דען מיך המב מין מיין הערץ גוועלט •
מוק ניט מונטר מייך עטווומט זו ווילן • וונדר
מליין יטוע דען מטיח • מוּנ דז זו דען
דער גקרייניגט מיוט (מרר נתלה גוומרן) :
ג מוּנ מיך וומר בייז מייך מיט טוועכלך

קייט אונ׳ איט פֿורכֿט אונ׳ איט גרויטן ציטרן :
ד אונ׳ איינה ריד · אונ׳ איינה דרטה איז
ניט גוועזן אין קלוגן ווארטן פֿון מענטן ווייז
הייט · נייארט אין איבר ווייזונג פֿון דעם
רוח · אונ׳ פֿון דער קראפֿט : ה אום
ווילן דט אייער גלויבן ניט מעכֿטי (גגרונד
פֿעטטיט) זיין אויף מענטן קלוגהייט ·
נייארט דורך דיא קראפֿט פֿון גאט : ו דאך
רידן איר אויך קלוגהייט בייא דען פֿול
קומנטליכֿן (ר״ל בייא דען צדיקים גאורים ·
דיא לו איינר טיפֿן מדריגה גקומן זיין אין
דער אמונה שלמה) · אבר ניט (רידן איר)
איינה קלוגהייט פֿון דיזר וועלט (חכמת
הטבע) אויך ניט (איינה קלוגהייט) פֿון
דען אויברטטן פֿון דיזר וועלט · וועלכֿי
לו טטערט ווערדן זאלן : ז נייארט איר
רידן דיא ווייזהייט פֿון גאט · דיא דא פֿר
זיגלט איז אין גהיימנים (בסוד) · אונ׳
דיא פֿר בארגן גוועזן · וועלכֿי גאט בטטיאט
האט לו אונזרר אכֿברקייט פֿון פֿאר בטאפֿונג
דער וועלט (קודם ששת ימי בראשית) :
ח וועלכֿי (חכמה) קיינר פֿון דען אויברטטן
(שרים ומלכים) פֿון דיזר וועלט ערקענט
האט · דען ווען זיא (דיא מושלי בשר
ודם)

ודם) דיזה (חפמא עילאה) ערקענט העטן ·
זוא ווערדן זיא ניט אויך דאש האלץ גהענקט
האבן דען הערן דער הערליכקייט : ט אונ
פון וועלכר גשריבן שטיט (ישעי' ס"ד פסוקד')
עש האט קיין אויג גזעהן אונ עש האט קיין
אויר גהערט · אונ עש איזט אין קיינש
מענשן הערץ גקומן · וואש גאט ברייטיט
האט צו דענן · דיא אין ליב האבן :
י אבר גאט האט זיא (דיא חכמה) צו אונז
אנטפלעקט דורך זיינן רוח · דען דער רוח ·
דער דורך פארשט אלי דינגי · אויך דיא
טיפניס פון גאט : יא דען וועלכר מענש
זוייש וואש אין דעם מענש איז · זונדר אליין
דער רוח פון דען מענשן · דער אין אים
איז · אלזו ווייש אויך קיינר וואש אין גאט
איז · אלז נור דער רוח פון גאט : יב אבר
איר האבן ניט ענטפאנגן דען רוח פון דער
וועלט · נייארט דען רוח · דער אויש
גאט איז · אום ווילן דש איר ווישן מעכטן
דיא גאבן (מתנת חסד) וועלכי גאט אונז
גשענקט האט : יג פון וועלכן איר אויך
רידן · ניט מיט ווארטן · וועלכי מענשליכי
קלוגהייט לערנן קאן · נייארט מיט ווארטן ·
דיא דער רוח הקודש גלערנט האט · אונ

פֿר גלייכֿן גייטטליכֿי דינגי (דברים רוחניים)
מיט גייטטליכֿן דינגן : יד אבר איין
נאטירליכֿר מענט (ר"ל איין בן אדם דער אליט
בטראכֿטיט על פי שכל אנושי בידיעת בשר
ודם) דער פֿר טטיט ניט דיא זאכֿן דיא דא
זיין פֿון דעם רוח הקודש · דען זיא זיין אין
זיינן אויגן איינה נארהייט · אונ׳ ער קאן זיא
ניט ער קענן · ווייל זיא מוזן דורך דאש
ליכֿט פֿון רוח הקודש (בחזיונא דרוח קודשא)
גריכֿטיט ווערדן : טו אבר דער
גייטטליכֿי מענט (כלו׳ איין זאלכֿר בן אדם ·
דעטזעלביגן אויגן ערלייכֿטיט זיין לו ערקענן
דיא סודות התורה בחזיונא דרוח קודשא) ·
דער ריכֿטיט אליט · אבר ער זעלבטט קאן
פֿון קיינן מענטן גריכֿטיט ווערדן : טז דען
ווער האט ערקענט דאש גאיט פֿון גאט ·
אונ׳ ווער קאן אין אונטרריכֿטן · אבר איר
האבן דאש גאיט פֿון אטיח :

דאש דריטי קאפיטל ג

אונ׳ איך · ליבה ברידר · איך האב ניט
גקענט מיט אייך רידן אלז ווי מיט גייטטליכֿן
מענטן (בני אדם רוחניים) נייארט איך אוזטי
מיט אייך רידן אלז ווי מיט פֿלייטליכֿן מענטן
(בני

(בני אדם טבעיים דיא דא גיאן נאך דעם
ערקענטניס פֿון מירן בטר ודם) • וועלכֿי
דא נור נאך אלז וויא יונגי קינדר זיין אין
(דער אמונה פֿון) משיח : ב איך
האב אייך מילך צו טרינקן גגעבן אונ׳ ניט
הארטי שפייז • דען עט וואר אייך נאך ניט
מיגליך : ג דען איר זייט נאך פֿלייטליך
(במדריגת בשר ודם) • זינטמאל ווייל נאך
נייד אונ׳ קריג אונטר אייך זיין • זייט איר
דען ניט פֿלייטליך • אונ׳ גיאט נאך מענטליכֿר
גוואונהייט : ד דען ווען איינר שפריכֿט
איך בין (פֿון דען תלמידים פֿון) פויל • אונ׳
איין אנדרר שפריכֿט • איך בין (פֿון דען
תלמידים פֿון) אפולוא • זייט איר דען ניט
פֿלייטליכֿי מענטן : ה ווער איז דען
פויל • אונ׳ ווער איז אפולא • זיא זיין נור
דינר • דורך וועלכֿי איר זייט גלויביג גוואורדן •
אונ׳ דיזט (נאך דער מדריגה) וויא גאט עט
איינם איקליכֿן גגעבן האט : ו איך
האב גפפֿלאנצט • אפולוא האט עט גטרענקט
אבר גאט האט עט וואקסן גאמכֿט : ז דעטט
וועגן זוא איז דער ניטט דער עט גפפֿלאנצט
האט • אונ׳ אויך דער איז ניטט דער עט גטרענקט
האט • נייארט גאט (זאל מן שבח והודיה

מיינען
זיין: יב וואס נון דיא וואַרקי פּון מיינע מיקליכן
בוואַרן: ווען דיא וואַרקי פּון מיינע מיקליכן
דורך דאס פּייאר. מוז דאס פּייאר וואַרט
זיין) • דאן עס וואַרט ענטפּלעקט ווערדן
דען דער טאג וואַרט עס קלאר מאכן (אבער
ענטפּלעקט ווערדן מיינע מיקליכן ווערק •
שטרויא • שטופּלן: יג זוא וואַרט
זילבער • קעשטליכי שטיין • האלץ • הייא •
מבער מיינע מוך דיזן גרונד בויאט גאלד •
דער דא מיט יטוע דער אטיח: יד ווען
זיגן • מוט גוואן דען • וועלכער גליבט מיט •
יא דען קיין אענט קאן מיין מגדען גרונד
מיין מיקליכי זאך זו זיהען ווען עד דרויך בויאט:
מבר דער בויאט דרויך • מבר מגדרר מיין
אויף בויאט: מיין מיקליכי זאך וועלכע
גאט גמאדי פּון גאט דיא איר גגעבען איז
דען גרונד גליגט אלז מיין קלוגר בויא איינשטר
דער בויא פּון גאט: י איך האב נון
רער גרונד • מוז איך אויך דיא איינשטר
זיין איר דאט ערדרייך פּון גאט • מוז
בוואַרן • ווא דיא וואַרקי פּון מיינע מיקליכן
זיין: יד ווען נון דיא וואַרקי פּון

מיאנדן בלייבן · דש ער דרויך גבויאט האט ·
זוא ווערט ער לוין ענטפֿנגן : טו ווען
אבר איינט זיינה ווערק פֿר ברענן · זוא
ווערט ער דאש זעלביגי פֿר לירן · אבר ער
זעלבשט ווערט גהאלפֿן ווערדן · דאך אבר
אלזו · אלז וויא דורך דאש פֿייאר : טז ווייטט
איר ניט · דש איר זייט דער היכֿל פֿון גאט ·
אונ׳ דש דער רוח פֿון גאט אין אייך וואונט :
יז ווען נון איין מאן פֿר דערבט דען היכֿל
פֿון גאט · דען זעלביגן ווערט גאט פֿר
דערבן · דען דער היכֿל פֿון גאט דער איז
הייליג · דער זעלביגי זייט איר : יח קיין
מענש זאל זיך זעלבשטן בשעלקן (ארמא זיין) ·
וועלכֿר אונטר אייך איז דער דא דענקט קלוג
לו זיין אין דיזר וועלט (אדר בחכֿמת העולם) ·
דער זאל איין נאר ווערדן · אום ווילן דש ער
קלוג ווערדן מעכֿטי : יט דען דיא
קלוגהייט פֿון דיזר וועלט דיא איז נארהייט
בייא גאט · דען עש שטיט גשריבן (איוב
ה׳ פסוק י״ג) דער דא בלווינגט דיא קלוגן
אין אירר לישטיגקייט · כ אונ׳ אבר
אאל (שטיט גשריבן אין תלים צ״ד פסוק י״א)
גאט וויש דיא גדאנקן פֿון דען קלוגן (מענשן) ·
דש זיא זיין נארהייט : כא דארום זאל
זיך

זיך קיינער בריהמן פון זוגן מיינט אנטן .
דען עס איז מיט מייער : כב עס זיא
פוילוס . עס זיא מפוזוא . עס זיא כיפא
עס זיא דיא וועלט . עס זיא לעבן . עס
זיא טויט . עס זיא קיגן זוערטיגי דינגי
מדר זו קינפטיגי דינגי . זיא זיין מיי מייער :
כג מבר מיר זיט זו דעם אטיח . מוג
דער אטיח מיז זו גמט :

דאש פירדי קאפיטל ד

דמפמר אמג מוז מיין מיקליכר הלטן .
דש איר זיין דינר פון אטיח . מוג הוז הלטר
מיבר דיא גהייאנים פון גמט : ב מן
פמרדט מן ניט אער פון דען הוז הלטרן .
מלז גור דש זיא גטרייא גפונדן וועדרן :
ג מבר איר מיז דמט מיינה קליינה זמך .
דש מיך פון מיך גריכטט וועדרי . מדר
פון מיינן טמג . דער פון אנטן גזעלט
מיז (זוט יום הדין) . מוך
ריכטי מיך איך זעלבטט ניט (לכל זכות
מדר לכל חוב) : ד דען מיך בין איר
זעלבטט ניטט בוואוטט (ר"ל דש מיך מיין
מעטה רע גטמן העט) . מבר דמדורך
בין

בין איך ניט גרעכט פערטיגט . אבר גאט
איז עט . דער איך ריכטיט : ה דעשט
וועגן זייס ניט ריכטן פאר דער צייט . ביז
דש דער הער (ישוע) קומן ווערט . וועלכר
אויך ענטפלעקן ווערט וואש אין דער
פינשטרניש פר בארגן איז . אונ׳ ער ווערט
אפן באהרן דיא בראטשלאגונג פון דען הערצן
אונ׳ אלז דען ווערט איין איקליכר זיין לויב
פון גאט בקומן : ו אבר זאלכי ווארטי .
ליבה ברידר (דא פון אין דעם פאריגן טיאן
ג׳ פסוק א׳ ג׳ ד׳ אונ׳ ווייטר גרידט ווארדן) .
דיא האב איך ברמז אויף איך אונ׳ אויף דען
אפולוא גלויגן . אום אייערנט ווילן . אום
ווילן דש איר פון אונז לערנן אעכט . דש
קיינר אער פון זיך הלטן זאל אלז איזונד
גשריבן איז . אום ווילן דש זיך ניט איינר
קיגן דען אנדרן אויף בלאזן אעכט (בגאות
לבו) אום איינש אנדרן ווילן (כלו׳ ווען איין
נולרי פון איינם אשולח אדר פון איינם אנדרן
רבי חשוב האט תורה גלערנט . זוא זאל זיך
דער תלמיד דעשט וועגן ניט אעהר אתפאר
אונ׳ בגאוה זיין איבר איינן אנדרן) : ז דען
ווער אונטר טיידט דיך (דעשט וועגן אונטר
אנדרן . ווייל דוא דיך אפשר לו דיזן תנאי
אדר

מדר לו דיזן תנאי האשט מדבק גוועזן) :
אונ׳ וואש האשט דוא פאר גאבן (מתנת חסד) ·
דיא דוא ניט ענטפנגן האשט (פון הקב״ה)
ווען דוא עש אבר אויך ענטפנגן האשט ·
וואש בריהמשט דוא דיך דען · אלז ווען
דוא עש ניט ענטפנגן העשט : ח איר
זייט שוין רייך גוואדרן (כלו׳ בידיעת סודות
השמים) איר גוועלטיגט זונדר אונז · אונ׳
וואלטי גאט (מי יתן) איר מעכט גוועלטיגן
אום ווילן דש אויך איר מיט אייך גוועלטיגן
מעכטן : ט דען איך דונקט דש גאט
אונז אנדרי משולחים האט גזעלט פאר דיא
אלר שלעכטסטי מענשן · אלז זאלכי · דיא
דא איבר געבן זיין לום טויט · דען איר
זיין איין שמאך אונ׳ שאנד גוואדרן פאר דער
וועלט · אויך לו דען ענגלן אויך לו דען
מענשן : י איר זיין נארין אום ווילן דש
משיח · איר זיין שוואך · אבר איר זייט
שטארק · איר זייט הערליך · (בכבוד גדול)
אבר איר אין פר שמעהונג (אין בזיון אונ׳
שפלות) : יא ביז אויך דיזה שטונד
ליידן איר הונגר אונ׳ דורשט · אונ׳ איר זיין
נאקנדיג · אונ׳ איר ווערדן גשלאגן מיט
פויטטן · אונ׳ איר האבן קיינן בשטענדיגן
ארט

מרט (איר זיין נע וגד • מוֹ המבן קיינן
מקום קבוע) : יב מוֹ איר מרבייטן •
מוֹ איר וועלקן מיט מוגדן מייגן הענדן •
וועדרן איר גֶפֹלכֶט • זוּ בענטן איר •
ימגט מן מוּז נאך (להשאיר ולהרוג) זוּ
גדולדן איר עט (זיין עט טובל במהבה) :
יג וועלן מן מוּז לעטטרט • זוּ טון איר
בעטן • איר זיין וואהרן מלך וויא רמט מויט
קעריכֶט פֹון דער וועלט • מלך וויא רמט
מב טמביכֶט פֹון מלן מענטן • בי מילונר :
יד מיך טרייב דיזט ניט • מוּ מיך זו
בטעמן (אכייט זו זיין) • נייֶקרט מיך טוּא
זו מיך זו וויטן מיערי טוליגקייט • מלך
וויא זו מיינן גלויבטן קינדרן : טו דען
מוב איר גלייך לעהן טויזנד זוכֶט מיינטטר
העטיט מין דעם אטיח • זוּ המבט איר
דאך ניט פֹיל פֹעטיר • דען מיך האב מייך
גוומונן (מוליר גוומן) מין דעם אטיח יטוע
דורך דיא גוטי במטטאפֹט : טז דאמוך
זוּא ביט מיך פֹון מייך • דט איר גימן זוּלט
מין מיינה פֹוס טריטן : יז מוּ דיזר
זמך וילן זוּא המב מיך טיאוטיאוּא זו מייך
גטטיקט • וועלכֶר מיך מיין גלויבטר מוֹ
גטרייאר זון מין דעם הערן • מוּ וולן

דש ער מיך זאל גדענקן אמן מן איינה וועג
וועלכי מיך זעלבשט גגנגן בין מין דעם אטיח.
גלייך ווי מיך טוא לערנן מן מלן מרטן:
יה עש זיין מבר עטליכי מונטר מיך מוך
גבלמון (מוך זאגן) מלז וועלן מיך ניט וירר
קומן וועדרי: יט מיך וול מבר גמר
בלר לו מיך קומן. וועלן דער הער וול (אם
ירצה השם). מוך מלז דען וול מיך ער
קענן. ניט דיא וומרטי פון דען מוך גבלמון.
נייארט מיך וועדרי פריבן דיא קראפט (פון
דעם רוח הקודש מן מין): כ דען
דאש קיניגרייך פון גאט בשטיאט ניט מן
וומרטן. נייארט מן דער קראפט:
כא וואש וואלט איר גון. זאל מיך לו מיך
קומן איט דער רוטן. מרר (זאל מיך לו
מיך קומן) איט דער ליבה מוך איט זאנפט
איטיגן גאיט:

דאש פינפטי קאפיטל ה

מן הערט איבראל. דש הוריריא מונטר
מיך איזט. מוך דאלו איינה זאלכי הוריריא
דאפון מוך דיא פעלקר ניטש גוואוטש המבן
לו זאגן. דש מיינר המבן זאל דיא פרוא
פון

פֿון זייגע פֿאטער : ב מוֹ מיר זיין
דאך מוך גבלאזן • מוֹ מיר המבט ניט קיין
אער גטרויארט • מוך ווילן דש דער מויש
גטאן וועדרי פֿון לוויטן מייך (בחרם ונדוי)
דער דיזש ווערק גטאן האט : ג מבר
מיך • מויב מיך גלייך מיט דעם לייב ניט
דו בין • מבר דאך מיט דעם גאיט קיגן
וועדריג בין (בייא מייך) • מיך האב טוין
מיך קיגן וועדטיג בטלאסן מיבר דען • דער
זאלבט גטאן האט : ד מין דעם נאון
פֿון מוזדרן הערן יטוע האטיח • וועלן מיר מוֹ
איין גאיט וועדש פֿר זאלט זיין • מיט דער
קראפֿט פֿון מוזדרן הערן יטוע האטיח :
ה מוך מין (דען בעך האעטה) ז מיבר
גאבן ז דעם טטן • ז פֿר הערבן זיין
פֿלייש • מוך ווילן דש זיין נטאה ערהלטן
וועדרן אפֿטי מן דעם טאג פֿון דעם הערן
יטוע : ו מייער בריהאן מיט ניט דעפֿט •
וויסט מיר ניט • דש מין ווינג זויער טייג
דען גנלן טייג זויער מאכט : ז דמרוך
זוש זיט דען מלטן זויער טייג דיין מוש
דוין • מוך ווילן דש מיר זיט מין נייער
טייג • גלייך ווי מיר זין זאלט זונדר חאל
(פֿון עבירות) • דען מוזדר קרבן פסח

מיט

מיז מויך פֿאר מוז גטחט • דאט איז דער
איטיח: ח דאריפ זוי זאז מוז דען
פֿייאר טאג האלטן ניט אין דעק מלטן זויאר
טייג • מויך ניט אין דעק זויאטטייג פֿון
דער ביזהייט מוז טאלקהפֿטיגקייט • נייארט
אין דעק זיטן טייג פֿון דער לויטרקייט מוז
פֿון דער וואההייט: ט מיך האב מייך
גטריבן אין דיזק בריב • דט איר מייך
ניט זאלט פֿר איטן איט דען און קייטרן:
• דאט איני מיך גאר ניט פֿון דען און
קייטרן אין דיזר וועלט • אדר איט דען
גיילינן (קונין) • אדר איט דען רויברן
אדר איט דען דינרן פֿון דען אבגעטרן • דען
זונטט אוז איר אוין דער וועלט הרויט גין:
יא נון אבר האב מיך זו מייך גטריבן • איר
זאלט מייך ניט איט אין פֿר איטן • (רצוני
לומר) וען מיינר • דער זיך אין ברודר
(פֿון דער כּנסת האטיח) נענן לאזט (אוז
אזוי אויך אין נוצרי איז) • אוז דער
זעלביגי איז דאך אין און קייטר (רוצה זוכת)
אדר אין גיילינגר (אין בעל קונן) אדר
אין דינר פֿון דען אבגעטרן • אדר אין
טכרן) אדר אין רויבר • איט אייגן זאלן
זאלט •

זאלט איר אויך ניט איין מאל עמן : יב דען
וואס גיאט דאס איך אן • דש איך דיא
ריכטן זאל דיא דרויסן זיין (כלו׳ חוץ לכנסת
השם • דהיינו דיא נאך גויים גאורים זיין •
פון וועלכן פסוק י״א גרידט וואדרן) • ריכטיט
איר ניט דיא דא דרינן (בתוך חברותת
המשיחיים) זיין: יג דיא אבר דרויסן
זיין (חוץ לכנסת הנוצרים) דיא ריכטיט
גאט • דארום זוא טוט מן פון אייך זעלבשט
הין וועק דיזן ביזן (דא פון אין דיזם גנלן
סימן פון פסוק א׳ אן איז גרידט וואדרן) ;

דאש זעקסטי קאפיטל ו

ווא דארך דאך איינר אונטר אייך שטיאן
פאר דען ביזוויכטרן (כלו׳ בערכאות הגויים)
לו רעכטן • אונ׳ ניט פאר דען הייליגן (דאס איז •
בערכאות הנוצרים) • ווען ער האט איט
איינן אנדרן איינה זאך פון גריכט (דבר
משפט) : ב ווייסט איר ניט • דש דיא
הייליגן דיא וועלט ריכטן ווערדן • ווען נון
דיא וועלט זאל דורך אייך גריכטיט ווערדן •
זייט איר דען ניט ווירדיג דיא גרינגי גרעכטש
זאכן לו ריכטן : ג ווייסט איר ניט •
דש

דש איר (מאמינים אונ׳ בני המשיח) דיא
ענגל ריכטן וועדדן • וויא פיל מער (זאלן
איר ריכטן) איבר זאלכי זאכן • דיא נור
אין דיזר וועלט בלייבן (דיני ממונות) :
ד איר אבר ווען איר נון גריכטש זאכן האבט
לו ריכטן פון וועגן געלדש זאכן (דיני ממונות)
זוא פפלעגט איר זאלכי לו ריכטר לו זעלן.
דיא דא פר שאעהט זיין בייא דער גאיינדי
(כלו׳ איר נעאט גוייס • וועלכי אין דען
אויגן פון דען מאמינים אלז וויא שקלים ורמשים
זיין • אונ׳ דיזי זייט איר בוחר לו דיינים
איבר אייערי משפטים) : ה דיזש
זאג איך אייך לור בשעאונג (לו אייערר
חרפה אונ׳ בושה) • איזט דען אונטר אייך
(נולרים) זעלבשט קיין קלוגר • אויך ניט
איין איינליגר • דער דא קענטי ריכטן
לווישן איין ברודר אונ׳ ברודר: ו נייארט
איין ברודר טוט רעכטן איט דעם אנדרן •
אונ׳ דיזש גשיכט פאר דען אונגלויביגן
בערכאות הגויים) : ז עש איז שוין
גאנץ אונ׳ גאר איין גברעכן (איין חסרון
אונ׳ ממארה) • דש איר משפטים איט
איין אנדר האבט . וואדום לאזט איר אייך
ניט פיל ליבר און רעכט (עוולה) טון • וואדום
לאזט

לאזט איר אייך ניט פֿיל ליבר שאדן (היזק)
טואן: ח נייארט (לא די דש איר ניט
גערן עוולות אונ׳ היזיקות ליידט • אלא)
איר טוט אנדרן און רעכֿט • אונ׳ טוט אינן
שאדן • אונ׳ זאלכֿט טוט איר זוא גאר לו
דען ברידרן (דיא לוק כלל נולרים גהערן):
ט ווייטט איר דען ניט • דש דיא און
גרעכֿטן דאש קיניגרייך פֿון גאט ניט ערבן
זוערדן • לאזט אייך ניט פֿר ערן (מתעה
זיין) • אויך ניט דיא הוריר (רועה זונות) •
אויך ניט דיא אבגעטיטי דינר • אויך ניט
דיא און קייטר (נואפים) • אויך ניט דיא
ווייכֿליכֿי (דיא בעלי תענוגים) אויך ניט דיא
דא אטכֿב זכֿר טרייבן: י אויך ניט דיא
דיבן • אויך ניט דיא גייליגן (בעלי קמצנים) •
אויך ניט דיא זויפֿר (בעל שכרן) • אויך
ניט דיא רויבר (גזלנים) ווערדן ערבן דאש
קיניגרייך פֿון גאט: יא אונ׳ זאלכֿי זיין
עטליכֿה אונטר אייך גוועזן • אבר איר זייט
אב גוואשן • איר זייט גהייליגט • איר
זייט גרעכֿט גאמאכֿט אין דען נאמן פֿון דעם
הערן ישוע • אונ׳ אין דעם רוח פֿון אונזרן
גאט: יב עש איז איר וואול אליש ער
לויבט • אבר עש נולט ניט אליש • עש איז איר אליש

ערלויבט · אבר עש זאל איך קיינה זאך אונטר
אירה גוואלט ברענגן : יג דיא שפייז
זיין לו דעם בויך · אונ׳ דער בויך לו דער
שפייז · אבר גאט ווערט אלי ביידי דיזן
(דען בויך) אונ׳ יעני (דיא שפייז) לו שטערן ·
אבר דער לייב איז ניט (בשאפן) לו דער הוריריא
נייארט לו גאט (לעבודת השי׳) · אונ׳ גאט
איז לו דעם לייב (אום דען זעלביגן בעולם
הזה מגין ומציל אונ׳ מפרנס לו זיין · אונ׳
לעתיד לבא ווערט ער דען זעלביגן מחיה
מתים זיין · אונ׳ ווען דער גוף ווערט ראוי
דא לו גפונדן ווערדן · זוא ווערט ער אין
קרינן במחנה הצדיקים בהוד והדר) :
יד אונ׳ גלייך וויא גאט דען הערן (ישוע
המשיח) אויף גוועקט האט פון לוויטן דען טויטן ·
אלזו ווערט ער אויך אונז אויף וועקן דורך זיינה
קראפט: טו ווייטט איר דען ניט דש אייערי לייבר
זיין דיא גלידר פון דעם משיח · זאלט איך
נון נעמן דיא גלידר פון דעם משיח · אונ׳
דארויש מאכן גלידר לו דען הורן · דאש
זייא פר׳ מידן (חס וחלילה) : טז אדר
ווייטט איר ניט · דש ווער זיך בהעפטיט
לו איינר הור (זונה) · דער זעלביגר איז
איין לייב מיט איר · דען דער פסוק
שפריכט

טפריכֿט (בראשית ב׳ פסוק כ״ד) אונ׳ זיא
(כלו׳ אלי ביידי הן אדם אונ׳ חוה • אונ׳
כהאי גוונא אלי אנדרי זכֿר ונקבֿה • דיא
זיך בקירוב בשר מדבק זיין) ווערדן זיין לו
איינם פֿלייש : יז ווער זיך אבר בהעפֿטן
טוט לו דעם הערן (מטיח) דער איז איט
אים איין רוח : יח פֿליהט פֿאר דיא
הוריריא (זנות) • אלי אנדרי זינדן דיא
דער מענש טוט • דיא זיין אויסר זיינם
לייב (חוץ לגופֿו) • ווער אבר הוריריא
טרייבט • דער זינדיגט אן זיינם אייגנן
לייב : יט אדר ווייסט איר ניט • דש
אייער לייב איז איין היכֿל לו דעם רוח הקודש
דער דא וואונט אין אייך • וועלכֿר אייך
גגעבן איז פֿון גאט • אונ׳ (ווייל איר אליש
פֿון הקב״ה האבט אקבל גוועזן במתנת חסד
אונ׳ איר נישט האבט פֿון אייך זעלבטט) איר
זייט ניט אייער זעלבטט (כלו׳ ברשות עצמיכם) :
כ דען איר זייט גאר זער טייאר אויש
גליזט • דארום זוא טוט גאט פֿר עהרן (זייט
אים מכֿבד) איט אייערם לייב • אונ׳
איט אייערן גאיט • אלז וועלכֿי דא זיין
לו גאט :

דאש זיבנדי קאפיטל ז

אויך דיא זאכן אבר · דאפון איר איר
גשריבן האבט · דארויך אנטווארטי איך ·
עש איז דעם אענשן גוט · דש ער קיינה
פרויא אן רירט : ב אבר אום ווילן דער
הוריריא (משום זנות) זוא זאל איין איקליכר
מאן זיין אייגנה פרויא האבן · אונ׳ איינה
איקליכה פרויא זאל האבן אירן אייגנן מאן :
ג דער מאן זאל געבן צו דער פרויא דיא
דיא שולדיגה פריינדשאפט · אונ׳ דעשט
גלייכן אויך זאל דיא פרויא דעם מאן :
ד דיא פרויא האט קיינה מאכט (קיינן רשות)
איבר אירן אייגנן לייב · נייארט דער מאן · דעשט
גלייכן אויך דער מאן האט ניט מאכט איבר זיינן
אייגנן לייב · נייארט דיא פרויא : ה עש
זאל זיך קיינש פון דעם אנדרן פר העלן ·
(אדר פורש זיין) · וואו ניט איינה צייט
לאנג איט בוויליגונג (ווען אלי ביידי מסכים
זיין) אום ווילן דש איר צייט האבן קענט צום
פאשטן אונ׳ צום בעטן · דער נאך קומט
ווידר צו זאמן · אום ווילן דש דער שטן אייך
ניט פר זוכן מעכט · ווען איר אייך ניט ענט
הלטן קענט (פון תשמיש המטה) : ו איך
זאגי

זאגי אבר דיזט אלז איינה זאך דיא ער לויבט
(מותר) איז · אונ׳ ניט אלז איינה זאך דיא אייך
גבאטן ווערט (כלו׳ וואט איך גרידט האב אין דען
פאריגן פסוקים פון הלכות ניטואין · דאט האב
איך גזאגט בלשון היתרה · אונ׳ ניט בלשון צווי) :
ז דען איך וואלטי אלי מענטן מעכטן זיין
וויא איך בין · אבר איין איקליכר האט זיינה
אייגנה גאב פון גאט · איינר אויף דיזי
ווייז · דער אנדרר ווידר אנדרטט : ח דאך
איך זאג לו דען לידיגן (לו דען בחורים אונ׳
בתולות דיא פנויים זיין) אונ׳ לו דען וויטפרויאן
עט איז לו אין גוט · ווען זיא אלזוא בלייבן
וויא איך : ט ווען זיא זיך אבר ניט
ענטהלטן קענן (פון תשמיש האטה אונ׳ אלזוא
ניט לעבן קענן בפרישות) זוא לאזט זיא איין
אנדר נעמן (ע״י קידושין) · דען עט איז
בעשר איינן מאן אדר איינה פרויא לו האבן
אלז לו זיין אין דער הין (פון תאות המשגל) :
י לו דען לייטן דיא מעניר אונ׳ ווייבר האבן גביטי ·
דאך ניט איך · ניימרט דער הער (ישוע
המשיח) דט דיא פרויא זיך ניט אבטיידן
זאל פון אירן מאן : יא ווען זיא זיך
אבר טיידט · זוא זאל זיא און במאנט בלייבן ·
אדר זיא זאל זיך ווידר פר זיהנן מיט אירן
מאן ·

המט סורט גווענן • נאך לויפן זמלטן • מדר
גבונדן (דש זיא דען מנדרן • וועלכר זיך
מדר דיא טוועטטר מין זמלכן בגעבונגן ניט
זמז מין זיך טיירן • עש מיז דער ברודר
דעד מון גלויביגר אמן זיך מבטיידט • זוא
מבר זיין זיא היילג : טו וועלן מבר
דען מיבריגן מבר זמג מיך (פון מיר זעלבר)
ניט זוא כפטוטה גש גענבן) : יב זו
מון • מוג (גביט מויך דער אטיח) דש
דער אמן ניט פר זמן זמלזיין ווייב (ער זמל מיר
מון גלויביגר אמן דער מיז גהיילגט דורך דיא
פרוים • מוג דיא מון גלויביגא פרוים •
דען מיז גהיילגט דורך דען אמן • דען
זונסט ווערן מייערה קינדר מון רין • נון
זיין זיא היילג : טו וועלן מבר
דער מון גלויביגר אמן זיך מבטיידט • זוא
זמז מין זיך טיירן • עש מיז דער ברודר
מדר דיא טוועטטר מין זמלכן בגעבונגן ניט
גבונדן (דש זיא דען מנדרן • וועלכר זיך
המט סורט גווענן • נאך לויפן זמלטן • מדר

גאר אלז איינה אלאנה חיה זיצן צו בלייבן) · אבר
גאט האט אונז גרופן (צור אמונה שלמה)
אין פרידן (ר"ל ווען איין נוצרי אדר נוצרית
איין בן אדר בת זוג האט דער קיין נוצרי איז
זוא לנג נון דער זעלביגי נכרי זיינן בת זוג ניט
באזיד פר לאזט זוא לנג זיין אויך דיא נוצרים
חייב אשום קידוש השם אין שלום ושלוה איט
דעם אנדרן צו לעבן · ווייל דיא תורה פון
משיח גביטיט אוהב שלום ורודף שלום צו זיין
בכל מה דאפשר) : טז דען וואש
ווייטטו דוא פרויא אויב דואניט פילליכטווערטט
זעליג מאכן (מזכה זיין לחיי עולם הבא) דען
מאן · אדר וואש ווייטטו דוא מאן · אויב דוא
ניט פילליכט ווערטט זעליג מאכן דיא פרויא ·
יז דאך וויא גאט איינם איקליכן אויש גטיילט
האט · אונ' וויא דער הער (ישוע המשיח)
איין איקליכן גרופן האט · אלזו זאל איין
איקליכר גיאן · אונ' אלזוא זעצי איך עש איין
(בין עש מתקן אונ' אסדר) אין אלן גמיינדן
(אין אלן קהילות הנוצרים) : יח ווען
איין מאן (פון גאט) גרופן ווערט (צו דער
אמונה פון משיח) דער בשניטן איז · דער
זאל זיך קיינה ערלה הרום ציהן לאזן · איזט
אבר איינר גרופן (פון הקב"ה צו דעם משיח)

דער זאל דער איז פֿר טטאפֿפֿונג האט • דער
זיך ניט בטניידן זאלן : יט דיא בטניידונג
איז ניטט • אוב דיא פֿר טטאפֿפֿונג (ערלה)
איז אויך ניטט • נייאדט (דאדאן איז אליט
גלעגן) זו הלטן דיא גבאט פֿון גאט •
כ מין איקליכר זאל בליבן אין דעם אטאר •
דאדינן אר גרופֿן איז (זו דער תורת האטיח) :
כא ביטטו דא זו גרופֿן אלז איין קנעבט
זוא זאדגי ניט דעטט וועגן • דאך וועלן דוא
קאנטט פֿרייא גלאזן ווערדן • זוא ברויך
טט פֿיל ליבר : כב דען וואר אלז איין
קנעבט גרופֿן איז (זו דער מאונה) אין דעם הערן
(יטוע האטיח) • דער זעלביגי איז איין
פֿרייא גלאזנר פֿון דעם הערן (יטוע) •
דעטט גלייכן אויך • וואר גרופֿן איז אלז
איין פֿרייא גלאזנר • דער איז איין קנעבט
פֿון אטיח : כג איר זייט זער טייאר
אויט גלויזט וואדרן • וועדרט ניט קנעבט
פֿון אענטן : כד וואזינן איין איקליכר
גרופֿן איז (זו דער מאונה פֿון אטיח) • ליבה
ברידר • זאל ער בליבן בייא גאט :
כה פֿון דען יונגפֿרויאן האב איך קין גבאט
פֿון דעם הערן (יטוע) • איך זאג אבר
אייני גרמנקן • אלז דער איך בארם
הערלגקייט

הערליגקייט בקומן האב פֿון דעם הערן
גטרייא לו זיין (איין עבֿד נאמן לו זיין בכל
בית המשיח): כו זוא האלט איך דען
נון דא פֿאר · דש זאלכֿט (איינה בתֿולה לו
בלייבן) גוט איז פֿון וועגן דער נויטהפֿטיג
קייט דיא דא קומן ווערט (דא דיא נולרים
זיין פֿר טריבן וואדרן ממקום למקום אונ
ממדינה למדינה) דש עש אלזו דעם מענטן
(הן איינר בתֿולה הן איינם בחור) גוט איז
אלזו (פנוי) לו זיין. כז בישטו גבונדן
אן איינה פֿרויא · זוא זוך ניט לויז אונ פֿרייא פֿון
איר לו ווערדן · בישטו אבר לויז פֿון איינר פֿרויא ·
זוא זוך קיינה פֿרויא: כח ווען דוא דיר אבר אויך
איינה פֿרויא נעמשט · זוא טוטטו קיינה זינד · אונ
ווען איינה יונג פֿרויא זיך ענטשפוזיט לו איינם
מאן · זוא טוט זיא קיינה זינד · דאך ווערדן זאלכֿי
מענטן בדרענקנים האבן (לרות ומכֿות) אן דעם
לייב · איך אבר וואלט אייך גערן פֿר שוינן (איך
בין חס אויך אייך · דש איר ניט פֿיל לרות אויש
שטיאן מעכֿט): כט אבר דיזש זאג איך אייך · ליבה
ברידר · דיא איבריגי לייט איז קורץ · אונ
אלזוא זאלן דיא יעניגן זיין · דיא דא ווייבר
האבן · אלז ווען זיא קיינה העטן: ל אונ
דיא דא וויין (איבר דען טויט פֿון איינם
מאן ·

מאן · אדר פֿון׳ איינר פֿרויא · אדר פֿון
קינדר · דיא זאלן זיין) אלז דיא ניט וויינן ·
אונ׳ דיא זיך פֿרייאן (זאלן זיין) אלז ווען זיא
זיך ניט פֿרייאן טעטן · אונ׳ דיא דא
עטוואס קויפֿן · (דיא זאלן זיין) אלז ווען
זיא עט ניט בהלטן לו אירן אייגן : לא אונ׳
דיא דא גברויכֿן דיזי וועלט (כלו׳ דיא נכסי עולם
הזה) דיא זאלן דיא זעלביגי ניט לו פֿיל גברויכֿן ·
דען דיא קיגן ווערטיגי גשטאלט פֿון דער
וועלט · דיא ווערט פֿאר איבר גיאן :
לב איך וואלט אבר · דש איר זייט זונדר
זארגי : ווער לידיג איז (פנוי · זונדר מאן ·
אונ׳ זונדר פֿרויאן) דער זארגט דאפֿאר ·
וואס לו דעם הערן (ישוע המשיח) איז (ר״ל
איין זאלכֿר איז זיך מייחד לעבודת השם)
וויא ער וואול גפֿאלן מעכֿט דעם הערן :
לג ווער אבר ענטשפויזט איז · דער
זארגט דא פֿאר · וואס דער וועלט איז (ער
איז תמיד טרוד בעניני עולם הזה · בענין
הפרנסה אונ׳ דער גלייכֿן מער · כדי) וויא ער
דער פֿרויא מעכֿט וואול גפֿלן : לד עש
איז איין אונטרשייד לווישן איינר פֿרויא אונ׳
לווישן איינר יונג פֿרויא · וועלכֿי דא ניט
ענטשפויזט איז · דיא זארגט פֿאר דיא
זאכֿן ·

זאכן . דיא דעת הערן (יסוע האטיח)
גהערן . דש זיא זיין מעכט הילוג . מן
דעת לייב מוג מן דעת גאיט . מבר דיא
דא ענטשפוידט מיז . דיא זמרגט פאר
דיא זאכן . דיא זו דער וועלט גהערן .
וויא זיא וואול בפאלן מעכט מן דען מויגן פון
דעת מאן : לה דיזש זאג איך זו מיינרן
בעטטן (לטובתכם) ניט מבר דש איך מיך
מיינן טטריק מוס דען המלז וועדפן וומלטי .
נייטרט (איך האב דיזש גרירט) דאלז .
(מוס מיין זו ליגן) דש עש גוט מיז (בלי
זיוג זו זיין) . מוג (במובן הזה) קענט מיר
זונדר הינדרנים בהעפטיט זיין זו דעת דינשט
פון דעת הערן (יסוע האטיח) . מוס ניט
דא פון מב גלויבן זו וועררן : לו וועלן
זיך מבר מיינר דונקן לאזט . עש שטיט ניט
וואול מיט זיינר יונגפרוישן . וועלן זיא מירה
מאנבאלידי יאר מיבר גיאן זאל . מוג
עש וול ניט מנדרשט זיין (מלז דש זיא זאל
ענטשפוידט וועררן) זוא מאג מיין זאלכר טוען
וואס עך וול . עך טוט קיינה זינד . עך
לאז זיא ענטשפוידט וועררן : לז וועלן
מבר מיינר פעטטיגליך שטיט מין זינג הערלן
מוג עך וועלט ניט גלוואובן . נייטרט עך

האט אמבט מיבר זיין מיגנן ווילן • מוג
ער האט דאך דיזט פֿעטטיגליך בשלמא מין
זיינק הערלן זיינה טאבטר אלז מיינה יונג
פֿרוים זו בהלטן • דער טוט דעבט :
לח מוג אלזוז • וועד זיינה טאבטר ענט
שמויט זו מיינק אמן דער טוט דעבט •
מוג וועד זיא ניט ענטשמויט דער טוט
נאך בעסר : לט מיינה פֿרוים מיז
גבונרן מן דאש גזעלן • זוא לנג אלז מיר
אמן לעבט • וועלן מבר מיר אמן גטטארבן
מיז • זוא מיז זיא פֿרייא זיך וירד זו
ענטשמויון זו מיינק מנדרן אמן • זו וועלכן
זיא ווילן • אלזיין דש עש גטעהי מין דעק
הערן (לשם שמים) : מ זיא מיזט
מבר נאך פֿיל בעסר דרמן וועלן זיא אלזו
(ווים מיינה אלאנה) בלייבט • נאך מיינק
רמט • איך גלויב מבר (איך בין בטוח) •
איך האב אויך דען רוח פֿון גאט אין איר
(מוג קאן אלזוז ב"ה טון אבחין זיין בין
שוב לרע :

דאש אכטי קאפיטל ח

פֿון דען אפֿסרן • דיא זו דען אבגעטרן
גבראכט

גבראכֿט ווערדן • דא וויטן מיר • דש
מיר אלי דיא ערקענטנים האבן (דש דיא
אלילים אונ׳ עבֿודה זרות הבֿלים זיין •
ממילא קענן מיך מירה קרבנות קיינן בן
אדם מטמא זיין: ר״ל • זאלכֿי קרבנות זיין
ניט צו רעכֿנן אונטר דיא מאכֿלי אסורות •
דיא אסור בהנאה • זיין • דען וויל דיא
אלילים ניטט זיין אלז מעשי ידי אדם אונ׳
מחשבות בני אדם • זוא זיין זאלכֿי קרבנות
אן צו זעהן אלז אנדרי בהמות • דיא גטחט
ווערדן • אונ׳ זיין מותר בהנאה לכולי
עלמא) אבר דיא ערקענטנים (דיא ידיעה
בעלמא אונ׳ דאש גרויטה חריפֿות) דאש
מאכֿט אויך גבלאזן (עש מאכֿט בגאוה) •
אבר דיא ליבה • דיא מאכֿט בעטר:
ב ווען אבר איינר זיך דונקן לאזט • ער
ווייש עטוואש • דער זעלביגי ווייש דאך
נאך ניטט • וויא ער וויטן זאל: ג ווען
אבר איינר גאט ליב האט • דער זעלביגי
איז פֿון אים ערקענט: ד פֿון וועגן
דער שפייזי נון פֿון דען אפפֿרן דער אב
געטר • זוא וויטן מיר וואול • דש איין
אב גאט ניטט איז אין דער וועלט • אונ׳
דש קיין אנדרר גאט איז • אלז נור דער איינציגי:

ה דען אויך גלייך וועלכי זיין · דיא דא
געטר גנענט ווערדן · עש זייא אין דעם
היאל · אדר אויך דער ערדן · ווא דען
פיל געטר זיין · אונ׳ פיל הערן (וועלכי פון
דען עובדי ע״ז דא פאר גהאלטן ווערדן) :
ו זוא האבן איר דאך נור איינן איינציגן
גאט · (דהיינו) דען פאטר (אדר אין
סוף · נאך דען לשון המקובלים) · אויש
וועלכן אלי דינגי זיין (בטאפן וואדרן) · אונ׳
איר זיין צו אים · אונ׳ (איר האבן אויך נור)
איינן איינציגן הערן ישוע המשיח · (אדר
דיא חכמא עילאה) דורך וועלכן אלי דינגי
זיין · אונ׳ איר דורך אין : ז עש האט
אבר ניט איין איקליכר מאן דאש ערקענטנים
(אויב זאלכי קרבנות אלילים באמת מותר
בהנאה זיין אדר ניט) · נייארט עטליכי
(פון דען נוצרים) מאכן זיך נאך ביז אלזונד
איינה עבירה אויש דעם אב גאט · אונ׳
עטן (דאש פלייש פון דען בהמות) אלז דאש
אפפר פון אבגעטר · אונ׳ אלזוא ווערט
איר גאיט בזודלט · ווייל עש שוואך איז
(אדר ווייל עש נאך צו קיינר גרויטן מדריגה
גקומן איז אין דער אמונת המשיח) : ח אבר
דיא שפייז מאכט אונז ניט צום וואול גפאלן
פאר

סאר גמט . דען וועז איר עסן . וזס
המבן איר דעסטוועגן ניטט מיבריגט (איר
המבן קיינן יתר טמת סאר מודרן . דיא
זאלך סלייט ניט עסן) מוז וועז איר ניטט
עסן . וזס וועלדן איר דעסט וועגן ניטט
ווינגיר זיין (סאר דען מויגן סון גמט) :
ט מבר זעהט זן . דש דיזה מייערה
גוומלט (ר"ן מייער רטות דען איר המבט מן
מאכלין מוז מטקין) ניט וועדרידוך טטרויבזוג
בייא דען טוומכן (מדר קטני צמונה) :
. דען וועז דוס . דער דוס דמט
ערקענטנים המטט (ביטט זו מיינר טיפן
ארריגה גקוומן מין דער תורת המטיה) סון
מיינם מנדרן (מויט דיינן ברידרן) גזעהן
וועדטט זו טיט זיכן מין מיינם הויז סון דען
מבגעטרן . וועדט ניט זיין גמיט . וויל
עס נאך טוומך מיז . גטטערקט וועדדן
מוס זו עסן דיא מספר סון דען מב געטרן
(בעבירה . וויל עד ניט דיא יריעה דא
סון המט מלז וויא דער מנדרר) : יא מוז
מלזו וועדטט דיין טוומכר ברודר מיבר דיין
ערקענטנים סר דערבן . מוס וועלכט וויל
דאך דער מטיח גטטארבן מיז : יב וועז
מיר מבר מלזוס זינדיגט וידר דיא ברידר .
מוס

מוֹ טוט
מיר שׂמחה מיר טוומך גמיט׃ זוא
מיר זינדיגן וועלט דען מטיח׃ יג דאמוף
וועלן דיא טפיי׃ מיינן ברודר זאלט טטרויכלן
אמכן׃ זוא וואלט מיך ליבר אין מיבינקייט
גאר קיין פלייש עמן׃ אוף וועלן דט מיך
מיינן ברודר ניט אעכט טטרויכלן אמכן׃

דאש נייגטי קאפיטל ט

בין מיך ניט מיין אפוסטול (אטולח)׃
בין מיך ניט פריא (פון תורת אטה)׃
האב מיך ניט גזעהן אונזרן הערן ישוע
האטיח׃ זייט מיר ניט מיין ווערק אין
דעם אטיח (ר"ל דיא מיך האב אגייגן גוועזן זו
דער אמונה פון אטיח)׃ ב אוֹ וועלן
מיך גלייך מנדרן קיין אטולח בין׃ זוא
בין מיך דאך מייער אטולח׃ דען מיר
זייט דאש זיגל פון מיינק טליחות מאט אין
דעם הערן׃ ג מיינה פר מנטוואדטוג
(מיינה תטובה) זו דיא׃ וועלכי מיך פאדטן
(מיך חוקר ודורט זיין וואדוק מיך דאך מליט
טוא מויך הזמות הקהל) אין דיזה׃ ד האבן
מיר דען ניט מאכט זו עסן אוֹ זו טרינקן׃
ה האבן מיר דען ניט מאכט (רשות)
מיינה טוועסטר אלז מיינה פרויא זו פיהרן
(מויך

(אויף הוצאות הקהל) · גלייך וויא אויך
דיא איבריגן משולחים טון אונ׳ דיא ברידר
פון דעם הערן (ישוע) אונ׳ כיפא: ו אדר
האב אליין איך אונ׳ בר נבא ניט מאכט זאלכט
לו טואן: ז ווער דינט דאך וואזל אין
דעם שטרייט אויף זיינן אייגנן לוין (אדר
הוצאות) · ווער פפלאנצט איינן ווין
גארטן אונ׳ עסט ניט פון דעם זעלביגן פרוכט
אדר ווער ווידט איינה הערד טאף · אונ׳
עסט ניט פון דער מילך דער זעלביגן הערדי
ח ריד איך דיזט אליין נאך דעם סדר פון
מענטן · אדר זאגט ניט אויך דיזט דיא
תורה: ט דען אין דער תורה פון
משה שטיט גשריבן (דברים כ״ה פסוק ד׳)
דוא זאלשט דען אקסן ניט מויל באנדן ווען
ער דרעשט · זארגט גאט פאר דיא אקסן:
י אדר זאגט ער עש ניט פיל מעהר אום
אונזרט ווילן · דען עש איז אום אונזרט
ווילן גשריבן · דען דער דא אקרט · דער
זאל אויף האפנונג אקרן · אונ׳ דער דא דרעשט
אויף האפנונג · דער זאל טייל בקומן פון
זיינר האפנונג: יא דא מיר נון אין
אייך גזיאט האבן גייטליכי זאכן (דברים
רוחניים) · איז דען דאש איינה גרויטה
זאך ·

זאך • וועלן מיר מייערי לייבליכי זאכן טרייבן
(כלו׳ וועלן מיר מוזן אהנה זייט פּון מייערן
נכטים • דיא דאך נור נכסי עולם הזה זיין
מוֹל וועלן מיר דא פּון הנאה המבן זו מוזרב
פרנסה) : יב וועלן מנדרי (אטולחים •
דיא זו מיך גקוואן זיין) דיזה מאכט (דיין
רשות) בייא מיך בקוואן המבן • וומרוק
ניט פֿיל מער מיר • מבר מיר המבן דיזי
מאכט ניט גברויכט • נייארט מיר פּר טרעגן
מיזיליין • מוק וועלן דט מיר קיינה הינדרונג
מאכן מעכטן דער גוטן באטטאפּט פּון מטיח :
יג ווייטט מיר ניט דט דיא • וועלכי דיא היליגי
דינטט (עבודות הקודש מין בית המקדש) פּר
דיפּטיט המבן • דיא המבן מוך מיר עטן
בקוואן פּון דעק היליגן מלט (כ״ן מויט דעק
בית המקדש פּון דעק מזבח • ווא זו
לייאן מיז במדבר י״ח פּון פסוק ז׳ בית י״ג •
דברים י״ח פסוק א׳) • מוֹל דיא דא
בהעפּטיט זיין זו דעק מזבח • דיא עאפּגעגן
מיר טייל מיט דעק מזבח : יד מזו
האט עט מוך דער הער (יטוע) גבאטן •
דט דיא • וועלכי דא פּר קינדיגן דיא גוטי
באטטאפּט • דיא זאלן מוך מירה פרנסה
המבן פּון דער גוטן באטטאפּט : טו מבר

מיך האב קיינט פֿון דיזן זאכן גברויכט •
מיך האב מויך דיזט ניט דעשט וועגן גטריבן
מוט וועלן דש מזו מן איר גטעהן זאלטי •
דען מיך וואלטי ליבר טטערבן • מזו דש
מיינר דיזן מיינן בריהמ פֿרשטערן זאלטי :
טז דען מיך דאֶרֶ מיך ניט דעשט וועגן
בריהמן דש מיך טוש דרשן דיא גוטי באטטאפֿט •
זינטמאל מיך מוז עש טוען (משום ציוות
השם) • מוֹ וויאי זו איר • וועלן מיך
דיא גוטי באטטאפֿט ניט דרשן טוש :
יז דען וועלן מיך עש גערן טוש • זוש
האב מיך לוין דא פֿון (שוכר הבא) •
וועלן מיך עש מבר מוז גערן טוש • זוא מיוט
איר דאך דער דינשט מן בפֿוילן : יח וואש
מיז מן מיין לוין • נעמליך דש מיך טוש דרשן
דיא גוטי באטטאפֿט פֿון מטיח • מוֹ טוש
דאש זעלביגי פֿרייא מוך וונטש • מוך
וועלן דש מיך מיינה מאכט בייא דער גוטן
באטטאפֿט ניט זו פֿיל גברויכן מעכט :
יט דען מוב מיך גליך פֿרייא בין פֿון מלן
דינגן • זוא האב מיך מיך דאך מיינט
מיקליכן מאן לוך קיעכט גמאכט • מוך
וועלן דש מיך פֿיל (נפשות) זאלן מעכט
(זו דער מאנה טלאה מן דעם מטיח) :

כ זו דעו יהודים בין איך גומרדן אז
מין יהודי . אוב ווילן דש איך דיא יהודית
גוטן מעכט (לחיי עולם הבא) . זו דעו
דיא נאך מוטר דער תורה זיין . בין איך
גומרדן אז מיינר דער איך מוטר דער
תורה מיז . אוב ווילן דש איך דיא גוטן
מעכט . דיא מוטר דער תורה זיין :
כא זו דעו . דיא זונדר תורה זיין בין איך גומרדן
אז מיינר דער זונדר תורה מיז . דש איך דאך
פֿאר גאט ניט בין זונדר תורה . נייאמרט איך בין
מין דער תורה פֿון אטיח . אוב ווילן דש איך דיא
גוטן מעכט דיא זונדר תורה זיין :
כב זו דעו טוומכן (מין דער מאוה) בין
איך גומרדן אז מין טוומכר . אוב ווילן
דש איך דיא טוומכן גוטן מעכט . איך בין
זו אלן (אענטן) מיילייא גומרדן . אוב
ווילן דש איך אלי מעכט העלפֿן (לחיי עולם
הבא) : כג אבר אלי דיזי טוא איך
פֿון וועגן דער גוטן באטצאפֿט . אוב
ווילן דש איך אוך מין טייל דאראן איט
גיטן מעכטי : כד וויסט איר ניט
(דעו מנהג מן ארץ יון . וועלכר בפֿרט
מין מייערייר טטאט קוירינטום גפֿונדן ווערט) .
דש דיא יעניגן (בעלי תרטיסאורס) . וועלכי

דא מין דעם זוך פֿאן זוּפֿן • דיא זוּפֿן
אלי • מבר נור מיינר בקומט דיא מיבר
זיגונגט גמב • וזא זוּפֿט מיר נון מזוזא •
דט מיר דיא זעלביגי בקומן אעפֿט (דהיינו
ברוא): כה מבר מין מיקליכר • דער
דא טטרייטן וזל • דער היטט זיך פֿאר
אלי זאפֿן (דיא מין הינדרליך זיין קעגן מין
דעם גלחון • עט זיא באכילה ושתי' מדר
מין מנדרן רינגן • יעני מן (כלו' דיא בעלי
תרטיפאות מונטר דען גוויסן זיין זיך מטריח)
מוס זו בקומן מיינה פֿר דערבליכה קרוין (פֿון
קרייטר) איר מבר (וואלן מוס מטריח זיין
בעבודת השם) מוס זו מיבר קומן מיינה מון
פֿר דערבליכה קרוין: כו מוֹ מיך •
מיך זוך מזוזא • אלי דער ניט מוך דאס
מון גווסי (זוּפֿט) • מיך פֿעלטי מזוזא •
אלי דער ניט מין דען וויגר הריין טלמגט:
כז ניימרט מיך מיבר זיגי מיין לייב •
מוֹ אמך מין מונטרטעניג • מוס וולן דאס
מיך זעלבסט ניט זו פֿר וועריאן זיין אעפֿטי •
דער מיך מנדרן דרטן טוא (כלו' מיך זוך מיך
זעלבסט אולט זיין • מוֹ קיינה עבידה
זו טון • כדי וואן מיך דרטן טוא מוֹ
אוֹבין בין • דט דיא לייט ניט אהרהר זיין מוֹ

זמגן

זאגן מעכטן לו מיר קשוט עצמך תחילה ·
ואחר כך קשוט אחרים :

דאש צעהנדי קאפיטל י

ווייטר ליבה ברידר זאלט איר וויסן · דש
אלי אונזרי עלטרן (כלו׳ דיא עולי מלרים)
זיין גוועזן אונטר דער וואלקן זייל (עמוד ענן ·
ועמוד אש שמות י״ג פסוק כ״א) · אונ׳
אלי זיין דורך גגאנגן דורך דאש ים סוף :
ב אונ׳ דש זיא אלי גטויפט זיין אויף משה
דורך דיא וואלקן זייל · אונ׳ דורך דאש מער
(ר״ל · דורך דיא נשים וועלכי גשעהן זיין
דורך דיא עמוד ענן אונ׳ עמוד אש · אונ׳
דורך דיא נשים אין דעם ים סוף איז כל
ישראל פון הקב״ה גוויזן וואדרן אונ׳ בשטעטיגט
לו גלויבן אן משה רבינו ע״ה · אונ׳ דיזש
הייטט אין דעם פסוק גטויפט · כלו׳ זיא
זיין מחזנך אונ׳ בשטעטיגט גוואדרן אויף
משה · פון וועגן דער נשים) : ג אונ׳
זיא האבן אלי גגעסן איינר לייא גייטטליכי
שפייז (מזון רוחני · כלו׳ דען מן · שמות
ט״ז פסוק י״ד · ט״ו) : ד אונ׳ זיא האבן
אלי גטרונקן איינרלייא גייטטליכן טראנק (שתי׳
רוחני ·

רוחני׳ • שמות י״ז פסוק ו׳) • דען זיא
האבן גטרונקן פֿון דעם גיישטליכֿן פֿעלזן •
דער מיט מינן גינג • מבר דיזר פֿעלז וואר
דער משיח : ה מבר גאט האט דאך
מן דעם מיינטטן טייל פֿון מינן קיין וואול גפֿלן
גהאבט • דען זיא זיין נידר גשלאגן מין דער
וויטטנייא (במדבר ט״ו פסוק כ״ג • אונ׳
כ״ט : סימן כ״ו פסוק ס״ד • ס״ה) :
ו מבר דיזי זאכֿן זיין גשעהן •
דש זיא זיין אונז לו בייא שפיל •
אום ווילן דש מיר אונז ניט זאלן
גלוסטן לאזן ביזי זאכֿן • גלייך
וויא דיא דאדט (אונזרי מבֿות מין דער
מדבר) גלוסטיט האבן (במדבר י״א פסוק
ד׳ אונ׳ ל״ג) : ז אונ׳ ווערדט אויך ניט
דינר לו דען מבגעטרן • גלייך וויא עטליכֿי
פֿון מינן (פֿון דען מנשי המדבר גוועזן זיין)
וויא גשריבן שטיט (שמות ל״ב פסוק ו׳) •
דאט פֿאלק זעלטי זיך נידר לו עסן אונ׳ לו
טרינקן • אונ׳ זיא שטונדן אויך לו שפילן :
ח אויך לאזט אונז ניט הזרירייא טרייבן •
גלייך וויא עטליכֿה אונטר מינן (מין דער
מדבר) גהורט האבן (מיט דען טעכֿטרן
מואבֿ • במדבר כ״ה פֿון פסוק א׳ אונ׳
ווייטר) •

ווייטר) • אונ׳ עש זיין גפלן אין איינם
טאג (אויש גנומן וועלכי דורך דיא טופטים
זעלבשט זיין גהענקט ווארדן • וועלכי אויך
בערך טויזנד גוועזן) דרייא אונ׳ צוואנציג
טויזנד מאן : ט אויך לאזט אונז ניט
דען מטיח פר זוכן • גלייך וויא עטליכי פון
אין (דארט אין מדבר) אין פר זוכט האבן
(במדבר כ״א פסוק ה׳) אונ׳ זיא זיין גטיטיט
גווארדן פון דען טלאנגן (שם פסוק ו׳ אונ׳
ווייטר) : י מורמלט אויך ניט • גלייך
וויא אויך עטליכי פון אין (דארט אין דער
מדבר) גמורמלט האבן (בייא דער דבת
המרגלים • בייא דער עדה פון קרח דתן
אונ׳ אבירם) • אונ׳ זיא זיין גטיטיט גווארדן
פון דעם פר דערבר : יא אונ׳ דיזש
אליש איז גשעהן צו יענן (צו דען אנשי המדבר)
צום בייא שפיל • אונ׳ עש איז גשריבן צו
אונזר ווארנונג • אויך וועלכי גקומן איז דאש
ענד פון דער וועלט (ר״ל דיא מיר לעבן אין
דען טאגן פון מטיח) : יב דארום •
ווער דא דענקט דש ער שטיט (אין דעם
חסד פון הקב״ה) • דער זעלביגר מאג
וואול צו זעהן דש ער ניט פאלט : יג עש
האט אייך נאך קיינה פר זוכונג בגעגנט •
אלז

אלז נור זאלכי דיא פון מענטן הער גקומן
זיין · אבר גאט איז גטרייא · דער אייך
ניט ווערט לאזן פר זוכט ווערדן מער אלז איר
אויש טטיאן קענט · נייארט ער ווערט
מאכן דט דיא פר זוכונג איין זאלכט ענדי נעמן
ווערט · דט איר עש קענט ערטראגן :
יד דארוס מיינה גליבטן · זייט פליהן
פאר דען דינטט פון דען אב געטרן :
טו איך רידי מיט אייך אלז ווא מיט
קלוגן לייטן · פריבט איר זעלבטט וואט איך
זאגי : טז דאט כוס טל ברכה : איבר
וועלכן איר בענטן · איז דאט זעלביגי ניט
דיא גמיינטאפט (הדביקות) מיט דעם בלוט
פון משיח · אונ דאט ברויט וועלכט איר
ברעכן · איז עש ניט איינה גמיינטאפט
מיט דעם לייב פון משיח : יז דען איר
(כלומר דיא כנסת הנוצרים) דיא איר פיל
זיין · זיין איין ברויט · אונ איין לייב ·
דען איר אלי האבן טייל אן דעם איינציגן
ברויט (ר"ל אן דעם גוף המשיח
ברוחניות) : יח זעהט אן
דיא (בני) ישראל נאך דעם פלייש · זיין
ניט דיא · וועלכי דיא אפפר עסן (כלו'
דיא כהנים · ויקרא ז' פסוק י"ד אונ ט"ו) ·

אין

אין דער גמיינשאפט פון דעם מזבח :
יט אבר וואס זאג איך דען · זאג איך
דש דער אב גאט עטוואס איז · אדר דש
דיא אב געטישי אספר עטוואס זיין : (ניין
דאס וויל איך ניט זאגן) : כ נייארט
(איך וויל זאגן) דש דיא פעלקר (עובדי
עבודה זרה) אליש וואס זיא אספרן · דאס
אספרן זיא לו דען טייפלן · אונ׳ ניט לו גאט
(ויקרא י״ז פסוק ז׳ : דברים ל״ב פסוק י״ז) ·
נון וואלט איך אבר ניט · דש איר זיין זאלט
אין דער גמיינשאפט (חברותה) פון דען
טייפלן (אדר רוחות רעות) : כא איר
קענט ניט לו גלייך טרינקן דען בעכר פון
דעם הערן (יסוע המשיח) · אונ׳ דען
בעכר פון דען שדים · איר קענט ניט לו
גלייך איינן טייל האבן אן דעם טיש פון דעם
הערן · אונ׳ אן דעם טיש פון דען טייפלן :
כב אדר וואלן איר דען הערן ניידן מאכן ·
זיין איר דען שטערקר אלז ער : כג עש
זיין איר אלי זאכן ערלויבט (מותר) · אבר
עש נולט ניט אליש · עש זיין איר אלי דינגי
ערלויבט · אבר זיא מאכן ניט אלי בעסר :
כד קיין מענש זאל זוכן וואס אים נולליך
איז · נייארט וואס דעם אנדרן נולליך איז :
כה אליש

כח אלוש וואש אויך דעם פֿלייש מארק לו
פֿר קויפֿן איז · דאש עסט · אונ׳ פֿארשט
ניט דארנאך (אויב עש כטר אדר טריפֿה ·
אויב עש פֿון איינר בהמה טהורה אדר
בהמה טמאה איז · אדר אויב עש פֿון דען
קרבנות ע״ז · אונ׳ דער גלייכֿן מער) · אום
קיינן מפֿק לו מאכֿן אין דעם גמיט : כו דען
לו גמט איז דיא ערדי אונ׳ אירה פֿולהייט
(תהלים כ״ד פסוק א׳) : כז ווען אבר
איינר פֿון דען און גלויביגן אייך ביטיט לום
עסן · אונ׳ איר וואלט הין גיאן · זוא עסט
אלוש וואש אייך פֿאר גזעלט ווערט · אונ׳
פֿארשט ניט · אום קיינן מפֿק לו מאכֿן אין
דעם גמיט : כח ווען אבר איינר לו
אייך זאגן זאלט · דאש איז אפֿפֿר פֿון אב
געטרן · זוא עסט עש ניט : אום דעש
זעלביגן ווילן · דער עש לו אייך גזאגט
האט · אונ׳ אום ווילן דש איר קיינן מפֿק
מאכֿן מעכֿט אין דעם גמיט · דען דיא
ערד אונ׳ אירה פֿולהייט איז לו גמט :
כט איך זאג אבר פֿון דעם גמיט · ניט
פֿון דיין אייגן גמיט · נייארט פֿון דעם גמיט
איינש אנדרן · דען ווארום זאלט איך לו
געבן דש איינה פֿרייהייט זאל גריכֿטיט ווערדן

פֿון איינט אנדרן גאיט (דער נאך לו קיינר
שטארקן מדריגה גקומן איז אין דער תורת
המשיח · אונ׳ איינט דעשט וועגן דש איך
דורך איין זאך דיא מותר איז איין איסור
גמור טוא · אונ׳ איז אלזוא מהרהר נאך איר
אונ׳ איז איך דן לכל חוב בחנם ובלא דבר ·
וויא ווייטר פאלגט) : ל דען ווען איך
איינה זאך עסי איט דאנקזאגונג (איט שבח
והודיה לו הקב״ה) · ווארום זאלט איך
גלעשטרט ווערדן איבר איינה זאך · דא
פאר איך (גאט) גדאנקט האב ;
לא דארום · איר מאגט עסן אדר טרינקן ·
אדר וואס איר אנדרשט טוט · זוא טוט
אליש לו גאטש עהרי (לכבוד השם יתברך) :
לב זייט ניט צור שטרויכלונג · אויך ניט
לו דען יהודים · אויך ניט לו דען גויים ·
אונ׳ אויך ניט לו דער גאיינדי פון גאט (ר״ל
לום כלל נוצרים) : לג גלייך וויא איך
איך באיהי אום איינן איקליכן אין אלן דינגן
וואול לו גפאלן · זינטמאל איך ניט זוכי וואס
איר נוצליך איז · נייארט וואס פילן נוצליך
איז · אום ווילן דש זיא גהאלפן ווערדן (לחיי
עולם הבא באמונת המשיח) ·

דאש אייליפטי קאפיטל יא

איר זאלט איר נאך גיאן אין איינן פֿוס
טריטן · גלייך ווי איך גיא נאך דען פֿוס
טריטן פֿון אטיח : ב אונ׳ איך לויב
אייך · איינה ליבה ברידר · דש איר אן
איך גדענקט אין אלן זאכֿן · אונ׳ איר היטיט
דיא לערנונג · גלייך ווי איך דיזעלביגי
צו אייך איבר אנטוואורט האב : ג איר
זאלט אבר וויטן · דש דער אטיח איז דאש
הויבט פֿון איינם איקליכֿן מאן (דער
איין נוצרי כטר איז · אונ׳ איבר וועלכֿן דער
נאמן פֿון דעם אטיח באמת קאן גנענט
ווערדן) · אונ׳ דער מאן איז דאש הויבט
פֿון דער פֿרויא · אבר גאט איז דאש הויבט
פֿון דעם אטיח : ד איין איקליכֿר מאן ·
דער דא תפֿילה טוט · אדר נבֿיאות זאגט ·
אונ׳ ער האט עטוואט אויף דעם הויבט (ר״ל
ער האט איינן הוט אויף) דער זעלביגי מאן
בטעמט זיין הויבט (ער איז דאש זעלביגי
אבֿייט אונ׳ אבֿזה · כלו׳ ווייל דער מאן דאש
הויבט אדר דער ראש זיין זאל פֿון דער אטה ·
פטזק ג׳ · אונ׳ נאך דעם אנהג בייא דען
יוונ׳ איז נון כסוי ראש איין סימן שיעבוד

גוטען • מוֹל קלות רעט מיין מיאן שרות
וועלן מיר אמן בטעת תפילה זיין הויבט
ברעקט • זוא וועלט דאדורך אבוטל זיין
שרות מיבר דיא מטה • דען כמוי רעט
מיז מיין מיאן עבדות • מוֹל דיוז גיט נון
וויטר בי מוך דען מטיח • וויל דער
מטיח רעט הויבט מיז פון נוליש • דאדורך
זאגט דער פסוק דט מיין זאלכר זיין הויבט
אבזה מיז) : ה מוֹל מיינה מיקליכי
פרוים דיא דא תפילה טוט מדר נבימות
זאגט מיט דעק בלויסן קאפל • דיא בטעאט
מיר הויבט (זיא מיז דאדורך מירן אמן
אבזה • וועלכר דיא טרכה מיבר מיר
המבן זאל • מוֹל נוק מיאן מיט דעק בלויסן
קאפל גיט • זוגרר הוט) • דען (וועלן
מיינה מטה גיט בכמוי רעט גיאן וויל) רעט
מיז עבן זוא פיל מלז וועלן זיא בטוירן וועכר :
ו דען וועלן מיינה פרוים זיך (מוך מירן
הויבט) גיט ברעקן וויל • זאל מן מיר מוך
דיא המר מב שערן • מן מבר מיז עט
מיינה טאנר פאר מיינה פרוים • דט מיר
דיא המר מב גטניטן זיין • מדר וועלן זיא
גטוירן וועכר • דאדורך זאל זיא זיך ברעקן
זאלן : ז דען מיין אמן זאל רעט הויבט

ניט בדעקן • דער ווייל ער איז דאס
בילדניס פון גאט • אונ׳ זיינה עהר • אבר
דיא פרויא איז דיא עהר פון מירן מאן :
ח דען דער מאן איז (בשעת הבריאה)
ניט פון דער פרויא גנומן וואדרן • נייארט
דיא פרויא איז פון דעם מאן גנומן וואדרן
(בראשית ב׳ פסוק י״ח • י״ט אונ׳ ווייטר) :
ט דען אויך דער מאן • דער איז ניט
גשאפן וואדרן פון וועגן דער פרויא • נייארט
דיא פרויא דיא איז בשאפן וואדרן אום
ווילן דש מאניש : י דארום זאל איינה
פרויא בדעקונג איבר דעם הויבט האבן •
אום ווילן דער ענגל (דיא דא בייא דען
מענשן אויך דער ערדן זיין • בפרט אבר
בייא דען לדיקים • אונ׳ בייא
אירר תפילת צבור • אונ׳ דיא
זעהן אויב אליש כסדר אונטר דען בני אדם
לו גיאט) : יא דאך איז ניט דער
מאן אין דעם הערן (משיח) זונדר פרויא
(אונ׳ דיא פרויא ניט זונדר מאן (ר״ל • אויב
טוין דער מאן נאך דעם סדר עולם איינן
יתר שאת האט פאר דער אשה • זוא זיין
זיא דאך פאר הקב״ה • אונ׳ אין דעם אלכות
המשיח הכל חד בלי הפרש) : יב דען

גלייך ווי (כסדר הבריאה) ריש פרוש פון
דעם מען גקומן מיז (בראשית ב׳) • מלוי
מוך קומט (על פי סדר היצירה וההולידה)
דער מען פון דעם ווייב • מליט מבר קומט
פון גמט: יג ריכטיט דמך ביש מיך
זעלבסט • מויב עט ומז טטיט • דט
מיינה פרוש מיט דעם בלוימן קאפף בעטן
זמ פמר גמט: יד מדר לערנט מיך
נט מוך דיש נמטור (דרך הטבע) זעלבסט •
דט עט מיינק מען מיינה טמנר מיז ווען עד
למגי המר טרמגט: טז מבר מיינר
פרוש מיז עט מיינה עהר • ווען זיש למגי
המר טרמגט • דער וויל דיש למגי המר מיר
גגעבן זיין לוד דעק: טז מיט מבר
מיינר מונטר מיך • דער דש ומלט דש
דריבר למנקן (מדר אפלבא) זיין וומש מיך
מיינור גלערנט המב) • דער זמ ווילן דמאיר
מיינה זמלבי גוומהריט נט המבן (מוז מין
מחלוקת לו שטעקן) מוך נט דיש גמיינדי פון
גמט (המט דען מהג מחלוקת מן לו ריכטן):
יז דיוש מבר טוש מיך גבילן • מוז מיך
קמן עט נט לויבן • דט מיר מיך פר זמלט
(בצבור מין דען בתי כנסיות) נט מוך
מיינה זמלבי וויז דט מיר דש דורך בעמר
וועדרט •

ווערדט · נייארט איר ווערט ביזר דאדורך :
יח דען ערשטליך · ווען איר זו זאמן קומט
(בלבור) אין דער גמיינדי · זוא הערי
איך דש שפאלטונגן זוישן אייך זיין (וואו
פון אויבן אין סימן א׳ פסוק י״ב · י״ג
גשטאנדן) · אונ׳ איך גלויב עש אויך לוס
טייל : יט דען עש מוז אויך מינות
אונטר אייך זיין · אוס ווילן דש דיא יעניגי
אונטר אייך מעכטן אפן בארליך גמאכט ווערדן
דיא דא גלייטרט זיין : כ דארום ווען
איר נון זו זאמן קומט (אוס אייער הערן
מתעורר זו זיין זו דעם דינשט פון משיח ·
וועלכ׳ זונדרליך גשאך בייא דער עבודה ·
וועלכי דער כלל נוצרים זו הלטן פפלעגט אוס זכרון
פון דען יסודים של אהבה פון דעם משיח ·
דיא ער גליטן האט פון וועגן דער איבר
טרעטונג פון דען מענטן · כדי דיזעלביגן
זאלן לחיי עולם הבא קומן · ווען זיא כהוגן
מאמין זיין · וועלכי עבודה בלשון אשכנז
גנענט ווערט דיא אבנד מאל לייט · אדר
סתם דאש הייליגי אבנדמאל · וואו פון בלד נאך
מער זאל גזאגט ווערדן) · זוא הייטט דיזש
ניט (לשם זה זו זאמן קומן · אוס זו עסן)
דיא נאכט מאל לייט פון דעם הערן (ישוע

המשיח • ר"ל לשם המשיח) : כא דען
וון דיא מבור אנלייט (וועלכי פֿאר דער
עבֿורה זעלבסט פּסלעגטי גלעטן זו ווערדן)
גלעטן ווערט • וו נעאט איך אויקליכר רעט
זיניגטי (זין חלק • וואט ער איט גברעכט
האט כדי דיא ענייך מוך איט עטן זאלטן)
זו פֿאר וועק • אוך אי איינר הונגריג •
דער אנדרר מבר האט זיך זאט גלעטן אוך
זאט גטרונקן :

כדי דיזט גלי ענין אעלט בעטר פֿר
שטאנדן ווערדן • וו אוך איר עטוואט
אקדיק זיין בראטון פֿון דעק עיקר אויט רער
תורת הנוצרים • וועלכר בלטון אשכנז גלעטן
וועדט • דער עיקר פֿון דעק זאקראאעט אדר
קדושת המזבח: אוך טניית פֿון דעק אנהג וויא דיזה
עבֿורת הקודש זאניק האט פּסלעגן גהלטן
זו ווערדן :

איר זייאן אין דען ספרי בריית החדשה •
וועלכי בלטון אשכנז גלעטן ווערדן דיא גוטי
באטטאפֿט • רש רער אטיח יטוע אי פֿר
אפרת גוואלן אן דעק אבנר • אלז ער
איט זיינן תלאידיק אוך אייער היסיבר גזעטן •
אוך דאט קרבן פסח גלעטן • וויא זו זעהן
אי אין דעק ספר בשורה טובה דורך לוקאס
פיאן

סימן כ"ב · אונ' אין בשורה טובה דורך יוחנן סימן
י"ח: גלייך זוא נון דיא גאולה אויט אלרים איין רמז
זואר פון דער גאולה דורך דען משיח · אונ' דאש
קרבן פסח זואר איין רמז אויך דען משיח זעלבטט·
אלזו האט אויך יטוע דא לו מאל זוייל עש
נון קודם מזתו זואר בציווי אתקן גוועזן ·
דש זיינה תלמידים אונ' אנדרי · דיא אן אים
גלויבן · לום זכרון דש ער במקומם האט
אלי חטאים ופשעים מכפר גוועזן · אונ'
זיא מזכה גוועזן לחיי עולם הבא · אונ'
לום בטחון · דש זיא כפרת החטאים אונ'
חיי עולם הבא גוויס ערלנגן ווערדן · ווען
זיא כהוגן מאמין זיין · זוא זאלטן זיא ניט
רוקא אלי יאר איין מאל · זוא בייא דעם
קרבן פסח · נייארט בכל עת · ווען איר
הערן זיך דא לו ווערט מתעורר זיין · דא
זאלטן זיא במקום הקרבן פסח איבר איין
ווייג ברויט אונ' ווין קידוש מאכן · אונ'
דער נאך דאפון עסן אונ' טרינקן:

אונ' ווייל נון דיזש מעשה גשעהן איז
אן דעם אבנד בייא דעם עסן · זוא האבן
דיא קדמונים ז"ל דען מנהג גהאבט דש זיא
דיזה עבודה הקדושה אויך אן דעם אבנד
גהלטן האבן · לו פאר אבר האבן זיא ברוב

איינה מאלצייט גהלטן צו וועלכר
כל הקהל צו זאמן קאם • אונ׳
דיא עטירי׳ אונטר אינן בראכטן זוא
פיל מיט זיך דש אויך דיא עניים אונטר
אינן קאנטן מיט עסן • אונ׳ דיזש טאטן
זיא צום סיאן איהרר אהבה אונ׳ אחזה •
אונ׳ צום זכרון דער גרויטן אהבה פון דעם
מטיח • דיא ער גהאבט האט צו דען
בני אדם : אונ׳ דעשט וועגן וואדר דיזי
מאלצייט גנענט בלטון יון אגאסאי • כלו׳
משתת האהבה איינה ליבש מאלצייט •
אונ׳ דער גאך האבן זיא דיא עבודה הקדושה
זעלבשט פרריכטיט • וויא גראכט איז :
אויב נון גלייך דיזר מנהג מיט דער
משתה של אהבה גאנץ גוט גוועזן איז •
דען ערשטליך זיין פיל עניים דאדורך
גזעטיגט גוואדרן • צום אנדרן האבן זיך
דיא הערצר פון דען מסובים קענן רעכט
מכין זיין צו דער רעכטן עבודה דורך דאש
התעוררות פון כל הקהל • דיא דא בייא
דיזר מאלצייט בלי ספק לויטר דברי תורה אונ׳
דברים שבקדושה ווערדן גרידט האבן •
דש דיזה סעודה באמת העט מעגן גנענט
ווערדן איינה סעודה של מצוה זוא איז דאך
בע״זה

בעו"ה ברוב הימים אויש דיזם מנהג יפה
איין מנהג רע גוואָרדן · דען בראשון האבן
דיא עשירים איין צער עין בקומן אויף דיא
עניים · אונ׳ וואלטן ניט דש דיזי אויך
הנאה האבן זאלטן פון אירר סעודה · אונ׳
דא זעלטן זיך דיא עשירים לו זאמן · אונ׳
וואָרן אליש אליין אויף עסן וואש זיא איט
גבראכט · דיא עניים אבר האבן דיזש
נור זוא איט לו גזעהן · אונ׳ האבן גמוזט
בחרפה ובושה ווירר הונגריג אונ׳ דורשטיג
וועק גיאן : וועלכש גווים איינה גרויטה
עבירה גוועזן : שנית זוא האט עבירה
גוררת עבירה גוועזן · דש דיא עשירים ·
וויל זיא דען עניים ניטט געבן וואלטן
פון אירר סעודה · ווערדן לו ווילן אער גגעסן
אונ׳ גטרונקן האבן · אלז ראוי איז פאר
איינר דבר שבקדושה לו טואן :

אונ׳ גלייך וויא איין זאלכר מנהג רע
כאעט אין אלן קהילות הנוצרים האט גובר גוועזן ·
דעטט וועגן דען דיא אחרונים ז"ל אלי זאלכי
סעודות האבן מבטל גוועזן · אלזו האט זיך אויך
דער גלייכן גפונדן בייא דער קהילה לו
קורינטוס : דאמוס זאגט דער משולח אין
פסוק כ׳ · אונ׳ כ"א · ווען איר לו זאמן

קומט ״ כלו׳ אום דיא עבודה הקדושה
לו האלטן נאך דער תקנה פון מטיח • זוא
הייטט דיזט ניט וגו׳ : דען ווען דיא מבנר
מאלייט כ״ל דיא משתה של אהבה מדר סעודת
מצוה גגעסן ווערט • דא נעמט איין
איקליכר עושר זיין חלק וואט ער מיט גבראכט
האט אונ׳ עסט עט אליין • אונ׳ דיא עניים
בקומן ניטט דא פון • אונ׳ ווען נון דער
נאך דיא עבודת הקודש זעלבטט זאל גהלטן ווערדן
אונ׳ גטעהן מתוך אהבה ואחוה ומתוך שמחת הלב
זוא איז לויטר צער אונ׳ עגמת נפש • דען
דער איינר • כלו׳ דיא עניים • איז
הונגריג • דיא עטירים אבר זיין זאט •
דט עט אלזוא ממט ניט מיגליך וואר
דיא רעכטי עבודה זוא בקדושה ובטהרה
ובהתעוררות הלב לו טון אלז עט זיין זאלטי:
אונ׳ דא פון רידט דער מטולח אויך נאך
ווייטר אין פסוק כ״ב • אונ׳ איז זיא מוכיח
דריבר ווען ער טפריכט • כב האבט
איר דען ניט (אנדרי) הייזר (חוץ לבית
הבנסת) דא איר עסן אונ׳ טרינקן קענט
(דט עט אלזו ניט גטעהן דארף בלבור
אלז איינה סעודה • גיימרט איין איקליכר
פאר זיך • אונ׳ אויך ניט מער פאר דיא

עבודה קדושה) · אדר טוט איר פֿר אכֿטן
דיא גאיינדי פֿון גאט (כלו׳ דיא עניים אונטר
אייך · דאש איר אפֿשר איינט זיא זיין ניט
ראזי דא לו) אזו׳ איר בטעאט דיא (עניים)
וועלכֿי ניטט האבן · וואט זאל איך לו אייך
זאגן · זאל איך אייך לויבן · היער אין לויב
איך אייך ניט · כג דען איך האב
עט (כלו׳ דיא עבודה קדושה) ענטפֿאנגן
פֿון דעם הערן (ישוע המשיח) וועלכֿט איך
אויך לו אייך איבר געבן האב (כמדרה
וכהלכֿתה) · דש דער הער ישוע · אין
דער נאכֿט דא ער איז פֿר אמרת גוואדרן ·
גנומן האט דאש ברויט : כד אזו׳ ער
אאכֿטי ברכֿה · אזו׳ וואר עט לו ברעכֿן ·
אזו׳ שפראך (לו דען תלאידים) נעאט ·
עמט · דיזט איז איין לייב · דער פֿאר
אייך גבראכֿן ווערט (דורך אלירלייא יסורים
אזו׳ ענויים · אזו׳ דורך איינה מיתה בזויה
אויך דעם האלן) · זאלכֿט (כלו׳ דיזי
עבודה איט אירן סדר) טוט לו איינם
גדעכֿטנים : כה דעט זעלביגן גלייכֿן
אויך (נאם דער משיח ישוע) דען בעכֿר
(דאש כוס של ברכה) נאך דער אבנד
אאלנייט · אזו׳ שפראך · דיזר בעכֿר איז
דער

דער נייאה בונד אין מיינם בלוט · זאלכֿט
(כסדר הזה) טוט · זוא אפֿט איר עט טרינקט
לו מיינם גדעכֿטניס : כו דען זוא אפֿט
איר עסט דיזט ברויט אונ׳ טרינקט דיזן
בעכֿר · זאלט איר פֿר קינדיגן דען טויט
פֿון דעם הערן (משיח) ביז דט ער קומן
ווערט (לום יום הדין) : כז דעטט
וועגן · וועלכֿר (נולרי) דיזט ברויט עסט
און ווירדיגליך · אדר דער דא טרינקט
דען בעכֿר פֿון דעם הערן · דער זעלביגי
ווערט טולדיג זיין אן דעם לייב
אונ׳ אן דעם בלוט פֿון דעם הערן (ר״ל
ער ווערט איינן זאלכֿן עונט האבן · אלז
ווען ער דען משיח בידיים העט ממית
גוועזן) : כח אבר איין איקליכֿר מענט
זאל זיך זעלבטט פריבֿן · אונ׳ אלזו זאל ער
עסן פֿון דיזן ברויט אונ׳ טרינקן אויט דיזם
בעכֿר : כט דען וועלכֿר מענט און
ווירדיגליך עסט אונ׳ טרינקט · דער זעלביגי
עסט אונ׳ טרינקט זיך זעלבטט איין גריכֿט
(איין גזר דין פֿון הקב״ה) · דער ווייל
ער ניט אונטר שיידט דען לייב (אונ׳ דאט
בלוט) פֿון דעם הערן (יטוע המשיח וועלכֿט
זיין דם ונפֿט מיט אונטר דעם ברויט אונ׳

זיין איז · דאש דא בשעת העבודה גגעסן
אונ׳ גטרונקן ווערט) : ל דעשט וועגן
(ווייל איר ניט דיזה מצוה מקיים זייט כהוגן)
זוא זיין אונטר אייך פ״ל טוואכ״ן אונ׳ קראנקי
אונ׳ פ״ל זיין גשטארבן : לא דען ווען
איר אונז זעלבשט רעכ״ט פריב״ן אעכ״טן · זוא
ווערדן איר ניט גריכ״טיט (פ״ון הקב״ה איט
אלירלייא פורענות · ווא אין פסוק ל׳
גשטאנדן) : לב ווען איר אבר גריכ״טיט
ווערדן · זוא ווערדן איר גציכ״טיגט פ״ון דעם
הערן · אום ווילן דש איר ניט בשולדיגט
ווערדן אעכ״טן איט דער וועלט (אדר איט
דען בני עולם הזה) : לג דארום
נון איינה ליבה ברידר · (כדי איר דיא
יסורים פ״ון הקב״ה אונ׳ זיינה עונטים ענט
פ״ליהן אעכ״ט) זוא ווארטיט (אויל דיא עניים
דיא ניטט איט ברענגן קענן) ווען איר צו
זאמן קומט (קודם עבודה הקדושה) צו עסן ·
(דיא משתה של אהבה אדר דיא ליבש
מאלצייט · אונ׳ אלזו ווערט עש איינה סעודת
מצוה זיין) : לד ווען אבר איינן הונגרט
(דש ער ניט זוא לנג ווארטן קאן ביז כל הקהל
צו זאמן קומט) · דער אמג (ערשטרך)
צו הויז עסן · אום ווילן דש איר ניט צו זאמן
קומט

קומט זוך גרייכט (כלו׳ וועלן מיר נאך וויטער
וום סמרט גימן וועלט מין דען ביזן אנהגיגן
ביזם דער עבודה קדושה ווים ביז מלונר.
אם וועלט מיר דוך מייער זו זאלן קומן
מור גורך פּרעגנוס זיין מיבר מיך) דאס
מיברינ (דים מנדרי אנהגיגן) וול מיך
מרדגן (אסדר אוֹ אתקן זיין) וועלן מיך קומן
וועלדי (זו מיך):

דאש צוועלפטי קאפּיטל יב.

פּון דען גייסטליכן גאבן (מתנות רוח
הקודש דים דער נאך מין פסוק ח׳. ט׳
אוֹ י׳ ערקלט וועלדן). דא וואלט מיר
וויסן. מיינה ליבה בריבר. ב מיר
וויסט דש מיר גוידן גוועזן ווים. אוֹ מיר
ווים הין גלוידן גוומדן זו דען סטומן אב
געטרן. גלוידן ווים מן מיך גפּיהרט האט:
ג דמרום טוא מיך מיך זו וויסן. דש
מיין אענש. דער דא רידט דורך דען
רוח הקודש. דער פּר פּלוכט ניט ישוע
(ער מיז מין ניט אחרל ומגדל גלוידן ווים דים
רשעי היהודים טומן). אוֹ קיין אענש קאן
ישוע מיין הערן נענן. נור מלין רוך דעך

רוח הקודש : ד דיא אויש טיילונג
פֿון דען גנאדן גאבן זיין אונטר טידליך (ר׳ל
דיא מתנות חסד אדר מתנות רוחניות ·
דיא ווערדן פֿון הקב״ה איינם בן אדם אנדרשט
אונ׳ אער גגעבן אלז דעם אנדרן) · אבר
עט איז דאך נור איין רוח (דער זיא בכאה פנים
אויש טיילט) : ה אונ׳ דיא אויש
טיילונג פֿון דען דינשטן (אדר פֿון דעם
שירות אין איינר איקליכֿן קהילה) דיא איז
אויך אונטר טידליך · אבר עט איז דאך
נור איין הער (כלו׳ ישוע המשיח · דער
אליש אסדר אונ׳ אתקן איז אין דער כנסת
האמאינים) : ו אונ׳ דיא ווערקונגן
(נסים ונפֿלאות לו טואן) דיא זיין אויך
אונטר טידליך · אבר עט איז דאך נור
איין גאט דער דא ווערקט אליש אין אלן :
ז אבר דיא ענטפֿלעקונג (אדר דיא פעולה
(פֿון דעם רוח הקודש) דיא ווערט איינם
איקליכֿן (אין זיינם שירות) גגעבן נאך
דעם נוצן (פֿון דער קהילה : ר״ל הקב״ה גיבט איינם
איקליכֿן אנהיג אונ׳ אשרת אין איינר קהילה
דיא פעולה פֿון רוח הקודש אין איינר זאלכֿן
אידה אונ׳ אדריגה · אלז וויא עט לו דער
קהילה ניטיג איז · גלייך וויא דער אחבר
דיזש

דיזש זעלבשט מפֿרש איז אין דען קומנדן
פסוקים) : ח דען לו איינם ווערט
(פֿון גאט) גגעבן לו רידן דורך דען רוח
הקודש פֿון דער וויזהייט (פֿון דער חכמא
עילאה · אונ׳ פֿון אלן סודות עמוקים אין
דער אמונה) · לו איינם אנדרן איז גגעבן
(דיא מתנה) לו רידן פֿון דער ערקענטנים
(אדר איינה ידיעה אין דען נבֿואות ·
וועלכי מדריגה אבר נידריגר איז אלז דיא
פֿאריגי) · נאך עבן דעם זעלביגן רוח
הקודש : ט לו איינם אנדרן (איז
פֿון הקב״ה גגעבן וואדרן) דער גלויבן
(נסים ונפלאות לו טואן) דורך עבן דען
זעלביגן רוח הקודש · לו איינם אנדרן (איז
גגעבן וואדרן) דיא גאב (דיא מתנה) גזונד
לו מאכֿן (דיא קראנקן מיט ווינג וואדטן אין
איינר רגע · וויא לאטל לו זעהן איז אין
דעם ספר מעשי השלוחים סימן ג׳ פסוק ו׳ :
סימן י״ד פסוק ג׳ : סימן י״ט פסוק י״א · י״ב)
דורך עבן דען רוח הקודש : י לו
איינם אנדרן (איז דיא מתנה פֿון הקב״ה
גגעבן וואדרן) קרעפֿטיגי ווערקונגן לו טואן
(לאטל רוחות רעות אויש לו טרייבן אונ׳
דער גלייכֿן מעהר) לו איינם אנדרן אבר
(איז

(איז דיא אתנה גגעבן) נביאות לו זאגן
(וויא איר לייאן אין ספר מעשי השלוחים
סימן י"א פסוק כ"ח פון איינם תלמיד פון
יטוע מיט דעם נאמן אגאבו) • לו איינם
אנדרן (איז גגעבן דיא אתנה) דיא גאיטר
לו פריבן אונ' לו אונטר שיידן (אונ' לו ער
קענן וועלכי לבבות תם ויטר זיין אדר ניט) •
לו איינם אנדרן (איז דיא אתנה גגעבן)
פילרלייא טפראכן (לו פר טטיאן אונ' לו רידן
דיא ער לו פאר ניט גקאנט האט • וויא
לאטל גטאך בייא דען אטולחים • מעשי
השלוחים סימן ב') • לו איינם אנדרן (איז
גגעבן דיא אתנה) אתרגם לו זיין דיא פרעאדי
טפראכן: יא אבר דיזט אליט ווערקט
עבן דער זעלביגי איינליגר רוח (הקודש)
אונ' ער טיילט איינם איקליכן (בן אדם) דאט
זייניגי לו • וויא ער וויל: יב דען
גלייך וויא נור איין לייב איז • אונ' דער
זעלביגר האט דאך פיל גלידר • אונ' אלי
גלידר פון דעם איינליגן לייב • זיין דאך
נור איין לייב • אויב גלייך דער זעלביגן
(גלידר) פיל זיין • אלזוא אויך דער אטיח
(דער איז בסוד הגוף: אונ' זיינה מאמינים
בסוד האברים): יג דען אויך איר
איר

מיר זיין אלי דורך איינן איינליגן רוח (הקודש)
גטזיפט (אדר נטבל גוואדרן) לו איינם לייב ·
מיר זיין יהודים אדר גויים · קנעכט אדר
פרייא גלאזני · אונ׳ מיר זיין אלי גטרענקט
(אין דער עבודת המזבח · דא פון אין דעם סימן
י״א גרידט וואדרן) לו איינם לייב: יד זינטמאל אויך
דער לייב · דער איז ניט איין איינליג גליד · נייארט
פיל (גלידר) : טו ווען אבר דער
פוס שפרעכן זאלטי · ווייל איך קיינה האנד
בין · דארום בין איך ניט פון לייב · איז
ער דען אום דעשט ווילן ניט דאך איין גליד
פון דעם לייב : טז אונ׳ ווען דאש אויר
שפרעכן טעט · דער ווייל איך קיין אויג
בין · זוא בין איך ניט פון דעם לייב · איז
עש דעשט וועגן ניט דאך איין גליד פון
דעם לייב : יז ווען דער גנלי לייב
לויטר אויג ווער · וואו בליב דען דאש
גהער (אדר חוש השמיעה) · אונ׳ ווען
דער גנלר לייב דאש גהער ווער · וואו
בליב דען דער גרוך (חוש הריח) :
יח נון אבר האט גאט דיא גלידר גועלט
איין איקליכט פון דען זעלביגן אן דעם לייב ·
וויא ער גוואלט האט : יט ווען אבר
אלי גלידר איין איינליג גליד ווערן : וואו
ווער

ווער דער לייב : כ נון מבר זיין פֿיל
גלידר • מוג דאך נור איין איינליגר לייב :
כא עש קאן מבר דאש אויג ניט זאגן לו
דער האנד • איך האב דיך ניט ניטיג •
אדר ווידרזם דער קאפֿן קאן ניט זאגן לו
דען פֿיסן איך ברויך אייך ניט : כב נייארט
פֿיל מעהר • דיא גלידר פֿון לייב • דיא
אונז דונקן דיא שוועכֿליכֿשטן לו זיין • דיא
זיין אויך ניטיג : כג אוג פֿון וועלכֿן
איר איינן דש זיא זיין דיא און ווירדיגשטן
גלידר • דען זעלביגן טואן איר דיא
גרעשטי עהר אן ליגן (כלו׳ אן זוכֿט זיא לו
בדעקן בכל טיני מלבושי כבוד) • אוג
וועלכֿי גלידר ניט דיא רעכֿטי גשטאלט אדר
איין גברעכֿן האבן • דיזעלביגי לירט אן אן
אלר איינשטן : כד דען דיא גלידר
וועלכֿי אונז וואול אן שטיאן • דיא ברויכֿן
עש ניט (דש אן זיא בדעקן אדר איט
כֿשטיטים בליגן זאל) • אבר גאט האט
דען לייב אלזוא פֿר איטט • דש אן דעם
יעניגן גליד דיא איינשטי עהרי אן טוט :
וועלכֿש איין גברעכֿן האט : כה אום
ווילן דש קיינה שפאלטונג זיין אעכֿט אין
דעם לייב : נייארט דש דיא גלידר לו גלייך
פֿאר

פֿאר איין אנדר זאדגן מעכֿטן : כו אונ׳
ווען איין איינליגט גליד עטוואט ליידט · זוא
ליידן אלי גלידר מיט (עט טוט אלן גלידרן
וויאי · ווען נור אן איינן דיא יסורים זיין) ·
אונ׳ ווען איין גליד איינן נחת רוח האט ·
זוא פֿריימן זיך אלי גלידר מיט ; כז אבר
איר זייט דער לייב פֿון דעם משיח · אונ׳
גלידר איין איקליכֿר נאך זיינם טייל (נאך
דעם מאס אונ׳ נאך דער מדריגה · וויא
אים הקב״ה האט מהנה גוועזן) : כח דארום
זוא האט גאט גזעצט אין דער גמיינדי (אין
דער כנסת המשיח) צום ערשטן דיא אפוסטל
(משולחים) · צום אנדרן דיא נבֿיאים ·
צום דריטן דיא לערנר · דארנאך זאלכֿי דיא
וואונדר טעטיגי (בעלי נפלאות) זיין · דער נאך
זאלכֿי דיא גנאדן גאבן (מתנות חסד) גזונד
צו מאכֿן דיא קראנקן · דער נאך זאלכֿי
דיא דא דיא מתנה האבן צו הערטן (אדר
מנהיג צו זיין איינה קהילה) · דער נאך
זאלכֿי · וועלכֿי דיא מתנה האבן פֿילרלייא
טפֿרמכֿן צו רידן (אונ׳ אויך מתרגם צו זיין
אונ׳ צו פֿר טייטטן) : כט זיין זיא
(דער כלל נוצרים) אלי אפוסטול · זיין
זיא אלי נבֿיאים · זיין זיא אלי לערנר ·
זיין

זיין זיא אלי וואונדר טעטר : ל האבן
זיא דען אלי דיא גאב גזונד לו מאכן (דיא
קרנקן) • קענן אלי פרשידנטליכי שפראכן
רידן • קענן זיא אלי אתרגם זיין : לא אבר
יאגט נאך דיא בעשטן גאבן (מתנות חסד) •
אונ׳ איך ווילן אייך אויך ווייזן איינן וועג דער
נאך קעשטליכר איז (אלז וויא אלי דיזי מתנות
חסד • ר״ל דרך האהבה • וויא ווייטר
גלערנט ווערט) :

דאש דרייצעהנדי קאפיטל יג

ווען איך גלייך רידן קענטי מיט מענשן
אונ׳ ענגלן שפראכן • אונ׳ העטי ניט דיא
ליבה (מדת האהבה) זוא ווער איך נור וויא
איין שטיק קופפר דאש קלינגלט • אדר וויא
איינה קלינגלדיגי גלאק : ב אונ׳ ווען
איך קענטי נביאות זאגן • אונ׳ אעכטי ווישן
אלי גהייאנים (סודות התורה) אונ׳ אלי ער
קענטנים • אונ׳ ווען איך אלן גלויבן העט •
אלזו דש איך קענטי דיא ברגי סר זעלן (אויש
איינם ארט אין איין אנדרן) • אונ׳ העט
אבר דיא ליבה ניט • זוא ווער איך נישט :
ג אונ׳ ווען איך אלי איין גוואונן גוט (כל

רכוש והון בית) אויש טיילן אעכטי לו דען
ארמן • אונ׳ ווען איך איבר געבי איין לייב
לוק פר ברענן (כלו׳ ווען איך גלייך אומר
נפשי ווער על קידוש השם) • אונ׳ העט
אבר דיא ליבה ניט • זוא ווערט איר
דיזש אליש ניטט נוצן: ד דיא ליבה
איז לאנגאזטיג (מאריך אף) • זיא איז
פריינדליך • דיא ליבה איז ניט ניידהאפטיג
דיא ליבה איז ניט אזטוויליג • זיא בלאזט
זיך ניט אויף (בגאוה ובגודל לבב):
ה דיא ליבה פר ענדרט ניט דיא
גבערדן (זיא איז ניט משנה טעם באזיד
אונ׳ להרע) • זיא זוכט ניט איר אייגן נוץ
זיא לאזט זיך ניט לוק גריק לארן ברענגן
זיא רעכנט דאש ביזה ניט לו (זיא איז ניט דן
לכף חוב • נייארט איז אעבר על אדותיה):
ו זיא פרייאט זיך ניט איבר דיא און
גרעכטיגקייט זיא פרייאט זיך אבר איבר
דער וואהרהייט: ז זיא ברעקט אליש
(וויא דער פסוק אויך זאגט משלי י׳ פסוק
י״ב ועל כל פשעים תכסה אהבה) זיא גלויבט
אליש • זיא האפט אליש • זיא גדולדט אליש:
ח דיא ליב האט קיין ענד • אבר עש זיין
גלייך נבואות • זוא אוזן זיא אויף הערן
(דהיינו

(דהיינו בעולם הבא) • אדר עש זיין
שפראכן • זוא ווערדן זיא אויך אויף הערן •
אדר עש זייא ער קענטנים • זוא ווערט
עש בטל ווערדן : ט דען דיא ער
קענטנים (בידיעת סודות השמים אונ׳
עולם הבא) אונ׳ דיא נבואות דיא איר אינונד
האבן • דיא זיין און פול קומנטליך : י אבר
ווען דיא פולקומנהייט קומן ווערט (ר״ל
בעולם הבא) דא ווערט דאש און פול
קומנטליכי בטל ווערדן : יא אלז איך
איין קליין קינד וואר • דא רידיטי איך אלז
וויא איין קינד • אונ׳ האט זאלכי זאכן אין
איינם גאיט אלז וויא איין קינד (פפלעגט
זו האבן) אונ׳ איך האט גדנקן אלז וויא איין
קינד • אבר דא איך בין איין אאן גוואדרן
זוא האב איך אב גטאן • וואש קינדליך
וואר : יב דען איר זעהן אינונד (בעולם
הזה אלי סודות השמים) אלז וויא דורך איינם
שפיגל אונ׳ אין איינם רעטנים (באספקלריא
מלוכלכת ובחידות) • אבר דער נאך
(בעולם הבא) ווערדן איר (גאט) זעהן
פון אן גזיכט זו אן גזיכט (פנים אל פנים) •
אינונד (בעולם הזה) ערקעני איך (הקב״ה
אונ׳ דיא סודות נפלאות) • און פולקומנטליך

מבר דער נאך וועדי איך אליש רעכט ער
קענן · גלייך ווא איך (פון הקב"ה) בין
ערקענט גוואדרן : יג נון מבר (מילונד
בעולם הזה) בלייבן דיזי דרייא דינגי (דיא
בעטטי מדות אונ מתנות חסד · דהיינו)
דער גלויבן · דיא האפנונג · אונ דיא ליבה
(אמונה · תקוה ואהבה) · מבר דיא
ליבה איז דיא גרעטטי (מתנה) אונטר אלן :

דאש פירצעהנדי קאפיטל יד

יאגט נאך דיא ליבה · אונ זייט פלייסיג
זוכן דיא גייטטליכה גאבן (מתנות רוחניות) ·
מן אלר מיינטטן מבר דש איר ווייסזאגן
(דיא תורה אפרש זיין) מעכט : ב דען
ווער דא רידט מיט מיינר (פרעמדן) צונגן
(מדר איין פרעמד לשון) · דער זעלביגי
רידט ניט צו דען מענטן · נייארט צו גאט
דען ניאנד הערט מין (אום מין צו פר שטיאן) מבר
ער רידט גהייאנים (מורות) מין דעם רוח
(הקודש) : ג ווער מבר ווייס זאגן
ט ט (מדר דיא תורה אפרש איז) דער רידט
צו דען מענטן צו מירר בעסרונג · אונ צור
ווארנונג · אונ צום טרוישט : ד ווער
מבר

מבר מיט פֿרעמדר שפרמך רידיט · דער בעסרט
זיך זעלבשט · ווער מבר וויסזמגט · דער בעסרט
דיא גמיינדי : ה מיך וומלט ווינשן · דש מיר מלי
מיט פֿרעמדן שפרמכֿן רידן קענט · מוג מן מלר
מיינשטן מבר (וומלט מיך) דש מיר וויסזמגן
מעכֿט · דען דער דא וויסזמגט · דער מיז גרעסר
מעהר מלז דער דא פֿרעמדי שפרמכֿן רידט ·
עש זייא דען דש ער (דיא פֿרעמדי שפרמכֿן) ·
מתרגם מיז · מום ווילן דש דיא גמיינדי
דמדורך גבעסרט ווערדי : ו נון מבר
ליבה ברידר · ווען מיך לו מייך קומן טעט ·
מוג רידיטי מיט פֿרעמדן שפרמכֿן · וומש
פֿר נוצן ווערט מיר דמפֿון המבן · גלייך
ווים מיר המבן קענט ווען מיך מיט מייך
רידיטי ענטוועדר דורך מפֿן במרונגן
(בחזיונא דרוח קודשא) · מדר דורך ער
קענטנים · מדר דורך וויס זמגונג · מדר
דורך לערנונג : ז דען ווען מויך דיא
דינגי · וועלכֿי קיין לעבן המבן · מוג מיינה
שטים פֿון זיך געבן · עש זייא מיינה
פפֿייך מדר מיינה המרפפֿי · ווען זיא ניט
מיינן מונטרשידליכֿן לויט פֿון זיך געבן · ווים
קמן מן ווישן וומש גפפֿיפֿן ווערט מדר וומש
גהמרפפֿט מיז : ח דען ווען מויך מיין

שופר איינה פר מישטי שטים פון זיך גיבט •
ווער וויל זיך צום שטרייט צו ברייטן :
ט אלזוא אויך איר • ווען איר ניט דורך
דיא שפראך איינה דייטליכי ריד פון אייך
גיבט • ווי קאן מן ווישן וואש גרידט
ווערט • איר ווערדט נור אין דען ווונד
רידן (ר"ל אייער רידן ווערט זיין בחנם ובלא
דבר • בטל ומבוטל • ווייל עש נימאנד
פר שטימן קאן) : י עש זיין פילרלייא
שפראכן אין דער וועלט • אונ עש איז דאך
קיינה פון דען זעלביגן זונדר שטים (ר"ל איין
איקליכש לשון דאש האט זיינה אייגנה הברה •
דראן מן עש אונטר שיידן קאן פון איינם
אנדרן לשון) : יא ווען איך נון ניט ווייש
דיא בדייטונג פון דען שטימן • זוא ווערד
איך פרעמד זיין אין דער שפראך צו דעם
דער דא רידט • אונ דער דא רידט •
דער ווערט פרעמד זיין אין דער שפראך
בייא איר : יב אלזוא אויך איר • ווייל
איר פלייסיג זייט אויך דיא גייטליכי גאבן
(מתנות רוחניות) • זוא זוכט דש איר דא
פון רייך זייט אום צו בעמרן דיא גמיינדי :
יג דארום ווער איט פרעמדר שפראך רידט •
דער טוא בעטן (צו הקב"ה אום דיא מתנה)
דש

דש ער מויך מתרגם זיין קענטי וואש ער
רידט : יד דען ווען מיך בעטן טוא
מין מיינר פרעמדן שפראך · זוא טוט מיין
הערץ בעטן · מבר מיין פר שטאנד (מיינה
הבנה) פון דער תפילה · דיא האט קיינן
נוצן : טו וויא זאל עש מבר דען זיין ·
מיך זאל בעטן מיט דעם הערץ · מבר מיך
זאל מויך בעטן מיט דעם פר שטאנד · מיך
זאל זינגן מיט דעם הערצן · מונ׳ מיך זאל
מויך זינגן מיט דעם פר שטאנד :
טז דען ווען דוא גאט לויבשט
מיט דעם הערצן (מין מיינם פרעמדן
לשון) וויא זאל דער עם הארץ אמן
זאגן מויך דיינה ברכה · דער
ווייל ער ניט ווייש וואש דוא זאגשט :
יז דען דוא מאכשט דיינה ברכה גנץ וואול ·
מבר דער מנדרר (דער דא צו הערט) דער
ווערט דא דורך ניט גבעסרט : יח מיך
דאנקי מיינם גאט · דש מיך מיט מער
שפראכן רידן קאן · מלז וויא מיר מלי :
יט מבר מין דעם בית הכנסת וויל מיך
ליבר נור פינף וואורט רידן מיט מיינם פר
שטאנד (כלו׳ דאש דא קאן פון גנצן צבור
פרשטנדן ווערדן) מוס ווילן דש מיך מויך

מנדרי מונטר וויין מעכטי . מן דש מיך
פֿינק טוינג וועדטר בירן זמן מין מיינר
פֿרעמדן טפּרמך (דיש רמט לבור ניט פֿר
טטיאן קמן) : כ ליבה ברידר .
וועדרט ניט קינדר מן דעק פֿר טטענדיגס .
נייאכט וועדרט וויש דיש קינדר מין דער
ביזהייט . מבר מן דעק פֿר טטמנד זייט פֿון
קוען : כא עט טטיט מין דעק פסוק
גטריבן (דברים כ"ח פטוק מ"ט : מוֹ ישׂא'
כ"ח פסוק י"א י"ב) . מיך וויל זו דיזק פֿמלק
בירן מיט מנדרן טפּרמכן מוֹ מיט מנדרן
זעפּלן . מוֹ זיש וועדרן מיך מלזוש מוך ניט
פֿר טטיאן . טפּריכט גמט : כב דעטט
וועגן זוש זיין דיש טפּרמכן זוק לייכן ניט פֿמר
דיש גלויביגן (זריקס) נייאכט זיש זיין זו
לייכן פֿמר דיש מון גלויביגן (רטעיש) .
דיש וויטזמגוק מבר דיש זיין ניט פֿמר מון
גלויביגן . נייאכט פֿמר דיש גלויביגן :
כג וועלן מון דיש גלי גמיינדי מן מיינק
מרט זו זמאן קוען טעט . מוֹ מלי רידיטן
מיט פֿרעמדן טפּרמכן . מוֹ עט קוען עמי
המלינק מדר מון גלויביגי (דיש ניט זוק כזן
מולרין גהעלן) מוך הריין (מין מייער בית
הכנסת) וועדרן זיש ניט זמגן מיר זייט

מון

און זיניג (משוגע ומטורף) : כד ווען
זיא מבר מלי וויים זאגן טעטן · אונ׳ עש
קומט מיין און גלויביגר מדר מיין עם המרץ
הריין (מין דמש בית הכנסת) זוא ווערט
ער פון מלן מיבר זיגט (זיא ווערדן מין
לייכטליך מנלח זיין מיט דעם אמת פון תורת
המשיח) אונ׳ פון מלן גריכטיט : כה אונ׳
מלזוא ווערט ענטפלעקט דמש פר במרגני
פון זיינם הערלן · אונ׳ מלזו ווערט ער נידר פמלן
מויף זיין ענטליך · אונ׳ ער ווערט זיך בוקן
לו גמט · אונ׳ ער ווערט בקענן · דמש
גמט זיים מין מייך מין דער וומרהייט :
כו וויא זאל עש דען נון זיין מיינה ליבה
ברידר · ווען מיר נון לו זאמן קומט ·
אונ׳ מיינר מונטר מייך המט מיינן מזמור
(וועלכן ער בעזר רוח הקודש ובהתעוררותו
מחכר גוועזן) דער מנדרר המט מיינה לערנונג
(מויך בהתעוררות של רוח הקודש) מיין
מנדרר המט (דיא מתנה) פרעמדי שפרמכן
לו רידן · אונ׳ מיין מנדרר המט (דיא מתנה)
לו בטיידן (מפרש אונ׳ מתרגם לו זיין · הן
מין לשונות · הן מין דברי נבואות) · זוא
זאל מליש גשעהן לור בעסרונג (כדי כל הקהל
דא דורך מעכט בעסר גמאכט ווערדן) :

כז ווען אימנד רידט מיט פֿרעמדן שפראכֿן
זוא זאל עש גשעהן זעלב אנדר ·
אדר אויך דאש מיינשטי זעלב דריט · איינר
אום דען אנדרן · אונ׳ איינר זאל מתרגם
זיין : כח ווען אבר קיין מתרגם דא
איז · זוא זאל דער זעלביגי שטיל שוויגן
(וועלכֿר דיא מתנה האט אלירלייא פֿרעמדי
לשונות̄ לו רידן) · אונ׳ ער רידי מיט זיך
זעלבשט אונ׳ מיט גאט (בינו ולבין המקום) :
כט דיא ווייש זאגר אבר (ר״ל דיא דרשנים ·
מוכיחים אונ׳ מפרשי הנביאים · דען
אין זאלכֿן ענין ווערט דאש לשון ווייסזאגן
אדר מת̄נבא זיין אין דיזן סמנים ברוב̄ גנוזן)
דיא לאזט רידן נור צוויא אדר דרייא אויך
איין מאל · אונ׳ דיא אנדרן זאלן דא פֿון
פריב̄ן : ל ווען אבר איינה ענטפלעקונג
(אדר רוח נב̄ואה) צו איינם אנדרן גשיכֿט
דער דא זיצט (אונ׳ נור צו הערט) · זוא זאל
דער ערשטר שוויגן : לא דען איר
קענט אלי ווייס זאגן (דרטן אדר מוכֿיח זיין)
איינר נאך דעם אנדרן · אום ווילן דש
אלי לערנן · אונ׳ אלי גוואדנט ווערדן מעכֿטן :
לב דען דיא רוחות̄ פֿון דען נב̄יאים (ר״ל
דיא רוחות הנבואה · אדר דאש התעוררות
אונ׳

אונ׳ דיא מתנות רוחניות דא לו) דיא זיין
אונטר טעניג לו דען נבֿיאים : לג זינט
מאן גאט ניט איז איין גאט פֿון פֿר טואלונג
נייארט ער איז איין גאט פֿון פֿרידן • גלייך
וויא אין אלן גמיינדן פֿון דען הייליגן (בכל עדת
הקדושים) : לד אייערה ווייבר זאלן
שווייגן אין דער גמיינדי • דען עש איז
לו אינן ניט ערלויבט (אותר) לו רידן (פֿאר כל
הקהל) נייארט (עש איז דען ווייבר גבאטן)
אונטר טעניג לו זיין (דעם אמן) גלייך וויא
אויך דער פסוק זאגט (בראשית סימן ג׳ • ט״ז) :
לה ווען זיא אבר עטוואש לערנן וואלן • זוא
זאלן זיא אירה מעניר פֿראגן אין אירן הויז •
דען עש איז איינה שאנד פֿאר ווייבר לו רידן
אין דער גמיינדי : לו אדר איז פֿיללייכֿט
דאש וואר פֿון אייך לו ערשט אויש גגאנגן
(דש איר איינט איינן יתֿר שאתֿ לו האבן
פֿאר אנדרן • אונ׳ דש איר בעלי חורין זייט
לו טואן וואש אייך דונקט) • אדר איז עש
לו אייך אליין גקומן : לז ווען זיך איינר
דונקן לאזט איין נבֿיא לו זיין • אדר דש ער
גייטטליך איז (כלו׳ דש ער פֿיל מתנות רוחניות
האט) • דער זאל ערקענן • דש דיא וואר טי
וועלכֿי איך לו אייך שרייבי • דיא זיין גבאטי

פון דעם ערן (ישוע המשיח) : לח ווילן
עס מבר מיינר ניט וויסן • דער זעלביגי
אמג מון וויסנר זיין : לט דעטטוועגן
ליבה בכירר • זייט נמך ימגן (נמך רימ אתנה
פון) וויים זמגן • מוג פּר וועריט ניט איט
פּרעאדי טפּרמכן זו רירן : מ מבר
זמז מליט מונטר מיך גטעהן בנניעות •
מוג כמרר :

דאש פונפצעהנדי קאפּיטל טו

זוייטר ליבה בכירר טומ מיך מייך זו וויסן
רימ גוטי במטטמפּט • וועלכי מיך
זו מייך פּר קינדיגט המב • מוג
וועלכט מיר מוך המבט מקכן גוועזן •
מוג מין וועלכר מיר מוך טטיט :
ב דורך וועלכי (גוטי במטטמפּט
מרר בריט החדשה) מיר מוך
גהמלפן וועררט (לחיי עולם הבא) • וועז
מיר זיא היטיט נמך רעם וומרט גלייך וויא
מיך זיא זו מייך פּר קינדיגט המב •
עם זיא רעז (כלו׳ וועז מיר ניט נמך
מילונר בהיטיט רימ תורה פון משיח) רט
מיר זייט מוך זונטט (בחנם ובלא דבר)
גלויביג

גלויביג גוואדרן (אן דיא אמונה שלמה) :
ג דען איך האב אייך פֿאר אלן זאכֿן גלערנט
וועלכֿט איך אויך ענטפֿאנגן האב (בחזיונא
דרוח קודשא) · דש דער משיח גשטארבן
איז פֿאר אונזרי זינד נאך דען כתֿבֿי הקודש
(פֿון תורה נביאים וכתובים · וויא לאטל
גשריבן שטיט ישעי׳ נ״ג פסוק ה׳ · ז׳ :
תהלים כ״ב פסוק ט״ז אונ׳ י״ז : דניאל ט׳ פסוק
כ״ד · כ״ו וגו׳) : ד אונ׳ דש ער איז
בגראבן גוואדרן · אונ׳ דש ער איז ווידר
אויף גוועקט גוואדרן פֿון לוויטן דען טויטן
אן דעם דריטן טאג · נאך דען כתֿבֿי הקודש ·
(תהלים ט״ז פסוק י׳ : ישעי׳ נ״ג פסוק ח׳ ·
ט׳) : ה אונ׳ דש ער (דער משיח) ·
נאך דעם ער איז אויף גוועקט וואדרן (פֿון
לוויטן דען טויטן) זיך בוויזן האט לו כיפֿא ·
אונ׳ דער נאך לו דען לוועלף (תלאידים ·
בשורה טובה על פי לוקאס סימן כ״ד פסוק
ל״ד אונ׳ ל״ו) : ו אונ׳ דער נאך האט
ער זיך בוויזן לו מער אלז פֿינף הונדרט ברידרן
אויף איין מאל · פֿון וועלכֿן נאך דיא מיינשטן
איבריג זיין (אין לעבן) · עטליכֿי אבר זיין
איין גשלאפֿן (ר׳ל גשטארבן · ווייל דער
טויט פֿון לדיקים נור וויא איין שלאף איז) :

ז דער נאָך המט ער זיך בווּיזן זו יעקבֿ •
מוֹ דער נאָך זו מן מפוסטלן (משולחים) :
ח מבר זו לעזט נאָך מן • המט ער זיך
מוּך זו איר בווּיזן • דמ מיך וומר מלז וויא
מיין נפֿש : ט דעז מיך בין דער קלענסטי
מונטר מלן מפוסטולן • מלז דער מיך ניט
ווירדיג בין מיין מפוסטול (משולח) זו הייסן •
דמרום ווייל מיך גוֹט המב זו פֿר טילגן דיא
דיא גמיינדי פֿון גמט (כ"ל דיא כנסת הנוצרים •
אן קמן נור דמ פֿון זיימן מעשי השלוחים
סיון ח׳ פסוק ג׳ • סיון ט׳ פסוק א׳ מוֹ״ד) :
י דמך מבר • דורך דיא גנמר פֿון גמט
בין מיך וומט מיך בין • מוֹ זיינה גנמר
מיבר איר דיא מיז ניט מוּך זונסט גוועזן •
סיימרט מיך המב אער גימביט • מלז וויא
זיא (מלז מיין מיקליכֿר פֿון דען מנדרן משולחים)
מלז • דמך ניט מיך (בכח עצמי המב דיזר
גטמן) • סיימרט דיא גנמר פֿון גמט •
דיא איט איר מיז : יא עט זיין זון
מיך • מרב עט זיין מנדרי (משולחים •
דיא בטֿע האשיח זו מיך ניין) זוא פֿר
קינדיגן איר עט מלזוא • מוֹ מלזוא המבט
איר מוך גגלויבט (דהיינו וויא זו אן פֿמנג
פֿון דיזר סיון מיז גלערנט וומרדן) :

יב ווען אבר פֿר קינדיגט ווערט · דש
דער משיח איז אויך גוועקט ווארדן פֿון לוויטן
דען טויטן · וויא זאגן דען עטליכֿי אונטר
אייך · דש קיינה תחיית המתים איז ·
יג ווען אבר קיינה תחיית המתים איז ·
זוא איז אויך דער משיח ניט אויך גוועקט
ווארדן (פֿון לוויטן דען טויטן) : יד איז
אבר דער משיח ניט אויך גוועקט ווארדן ·
זוא איז אונזרה דרשה לויטר הבֿל · טו אונ׳
איר ווערדן אויך גפֿונדן אלז פֿאלשי לייגן פֿון
גאט · זינטמאל איר בלייגט האבן (מעיד גוועזן ·
אין דעם נאמן פֿון גאט · דש ער דען משיח אויך
גוועקט האט וועלכֿן ער דאך ניט אויך גוועקט
האט ווען קיינה תחיית המתים ווער: טז דען ווען
קיינה תחיית המתים איז · זוא איז אויך דער
משיח ניט אויך גוועקט גווארדן (פֿון לוויטן
דען טויטן) : יז ווען אבר דער
משיח ניט אויך גוועקט איז זוא
איז אייער גלויבן הבֿל · אונ׳ זוא זייט איר
נאך אין אייערן זינדן : יח אונ׳ זוא
זיין אויך דיא פֿר לוירן · וועלכֿי אין דעם
משיח איין גשלאפֿן זיין (ר״ל גשטארבן ·
וויא אויבן אין פסוק ז׳) : יט ווען
איר אבר אליין אין דיזם לעבן אויך דעם
משיח

מיט המפּן • זוא זיין איר קלעגלעך מרען •
אער מוז מיר אענטן : כ גון מבר מיר
דער מיט מוך גזועקט וומרדן פּון זויטן
דען טויטן • מוז ער מיר גזומרדן דיא
ערטטיגקייט פּון דענן • דיא דא מיין גטלמפּן
זיין (מרר גטטמרבן) : כא דען •
וויל דורך מיינן אענטן (ר"ל מרק הרמטון)
דער טויט מין דיא וועלט גקומן מיר • זוא
קומט מוך דורך מיינן אענטן תחיית המתים :
כב דען גלייך וויא מיר אענטן מין מרק
הרמטון טטערבן • מלזוא וועררן מוך מיר
לעבנדיג גמאכט וועררן מין דעם מיט :
כג מבר מיין מיקליכר (וועלט תחיית
המתים מוך טטימן) נמך דער מרדנונג •
דיא ערטטיגקייט פּון מזן מיר דער מיט •
דער נמך וועררן דיא קומן • וועלכי זו
דעם מיט זיין • וועז ער קומן וועלט
(פּון יום הדין) : כד דער נמך וועלט
דמט ענד זיין (דמט קן העולם) • וועז ער (דער
מיט) דמט קיניגריך וועלט מיבר גענבן
המבן זו גמט זיינ פּמטר • מוז וועז ער
(דער מיט) וועלט זו טטערט המבן מלי
קיניגריך • מלי גוועלטיגונג מוז מלי מכט :
כה דען ער מוז קיניגן ווא לנג ביז דט ער
מלי

אלי זיינה פֿיינד טוט אונטר זיינה פֿים (תהלים
ק״י פסוק א׳) : כו אונ׳ דער לעלטי
פֿיינד · דער דא ווערט לו שטערט ווערדן
דאש איז דער טויט (הושע י״ג פסוק י״ד) :
כז דען ער (הקב״ה) האט אים (דעם
משיח) אליש אונטר זיינה פֿים גטאן (תהלים
ח׳ פסוק ז׳) · ווען אבר דער פסוק זאגט ·
דש (דעם משיח) אליש אונטר טעניג גמאכֿט
איז · זוא איז עש קלאר · דש דער
זעלביגי אויש גנומן איז · דער אים אליש
האט אונטר טעניג גמאכֿט : כח אונ׳
ווען אלי זאכֿן אים (דעם משיח) ווערדן
אונטר טעניג גמאכֿט זיין · זוא ווערט אויך
דער זון זעלבשט אונטר טעניג זיין לו דעם
דער אים אלי זאכֿן האט אונטר טעניג גמאכֿט
(ר״ל לו הקב״ה · דער דא בסוד העתיק יומין
איז) · אום ווילן דש גאט זייא אליש אין
אלן : כט וואש ווערדן דאך זונשטן
מאכֿן דיא דא גטויפֿט (נטבל) ווערדן איבר
דיא טויטן (ר״ל איבר קבֿרים לו רמז אונ׳ סימן פֿון
תחיית המתים) : ווען דיא טויטן גאר לגאר ניט
אויף שטיאן זאלטן · דען ווארום לאזן זיא
זיך טובֿל זיין איבר דיא טויטן (אדר אויף
דעם בית הקבֿרות · אויש קיינן אנדרן
טעם ·

טעם • אלז אום דא דורך אירן בטחון
אויף תחיית המתים מרמז לו זיין) : ל אונ׳
(ווען קיינה תחיית המתים ווער) וואס
זיין איר (משולחים פון ברית החדשה)
אלי שטונד אין סכנות (נפשות משום קידוש
השם) : לא איך שווערי ביא אונזר
פר זיכרונג דיא איך האב אין דעם משיח
ישוע אונזרן הערן • איך שטערבי אלי טאג
(איך בין אלי טאג מוסר נפשי על קידוש השם) :
לב ווען איך העטי איט דען ווילדן טירן
(כלו׳ איט זאלכן מענשן • דיא דא זיין
וויא דיא חיות רעות • נאך דעם לשון
אין פסוק כפירים רשו ורעבו תלים ל״ד פסוק
י״א) לו עפיזום גשטריטן נור אויף דיא ווייז
פון מענשן וואס נולט איר דיזש • ווען דיא
טויטן ניט אויף גוועקט ווערדן (אדר תחיית
המתים אויף שטימן) • זוא לאזט אונז עסן •
אונ׳ לאזט אונז טרינקן • דען מארגן ווערדן
איר שטערבן (גלייך וויא דער נביא ישעי׳
אויך רידט פון דען אפיקורסים אין סימן
כ״ב פסוק י״ג) : לג לאזט אייך ניט
פר ערן (מתעה זיין) • דען ביזי רידן
דיא פר דערבן גוטי זיטן (מדות טובות) :
לד ווערדט דאך איין מאל רעכט ניכטרן •
אום

אום ווילן דש איר ניט אער זינדיגט · דען
עטליכי (אונטר אייך) האבן דיא ערקענטניס
פון גאט ניט · דיזש זאג איך אייך צור
שאנד : לה עש אעכט אבר איינר
זאגן · ווא ווערדן דיא טויטן ווידר אויף
שטיאן · אונ איט וואש פר איין לייב ווערדן
זיא קומן : לו דוא נאר · ווען דוא
עטוואש אין דיא ערדי זיאשט · זוא ווערט
עש ניט ווידר לעבענדיג · ווען עש ניט
צו ערשט שטערבט : לז אונ וואש דוא
זיאשט · דאש איז ניט דער לייב (פון
דער תבואה) דער דא ווערדן זאל · נייארט
(וואש דוא זיאשט · דאש איז) נור איין
קארן · פון ווייץ · אדר פון אנדרן
(תבואות) : לח אבר גאט דער גיבט
אים (דעם זאמן · דער אין דער ערדן
פוזל ווערט) איינן לייב ווא ער ווזל · אונ
איינם איקליכן זאמן גיבט ער זיינן אייגנן
לייב : לט עש איז ניט אליש פלייש
איינרלייא פלייש · נייארט איין אנדר פלייש
איז דאש פלייש פון מענשן · אונ איין אנדר
פלייש איז דאש פלייש פון פיך · איין אנדרש
דאש פלייש פון פיש איין אנדרש איז דאש
פלייש פון פיגל : מ אונ עש זיין אויך
הימליטי

היאלישי לייבר (גופות רוחני׳) אונ׳ עש זיין
אויך ערדני לייבר (גופות חומרי׳ • בשר ודם) •
אבר איינה אנדרי קלארהייט האבן דיא
היאלישי לייבר • אונ׳ איינה אנדרי דיא
ערדני לייבר : מא איינה אנדרי
קלארהייט האט דיא זון • איינה אנדרי קלאר
הייט האט דיא לבנה אונ׳ איינה אנדרי קלאר
הייט האבן דיא שטערן • דען עש איז איין
אונטרשייד אונטר דען שטערן אין דער
קלארהייט : מב אלזו איז עש אויך
איט תחיית המתים • עש ווערט גזיאט
אין פר דערבליכקייט • אונ׳ עש ווערט
אויף גוועקט אין און פר דערבליכקייט :
מג עש ווערט גזיאט זונדר גשטאלט אונ׳
זונדר שינהייט (ר״ל דער גוף פון איין את
ווען דער ווערט אין דיא ערדי גליגט • דא
איז קיינה רעכטי זורה אער דא אונ׳ קיין
פנים • נייארט עש איז אליש אנוואל דראן •
דש קיין בן אדם גערן אן איין זאלכן גוף
סגר אן רירט) • אונ׳ עש ווערט אויף גוועקט
ווערדן (בתחיית המתים) אין ווירדיגקייט
(אדר אין איינר לויטרקייט כזהר הכבים)
עש ווערט גזיאט אין שוואכהייט • אונ׳
ווערט אויף גוועקט אין קראפט : מד עש
ווערט

ווערט גזיאט איין נאטירליכר לייב (גוף
שבעי) • אונ׳ עש ווערט אויך גוועקט איין
גיישטליכר לייב (גוף רוחני׳) • עש איז
איין נאטירליכר לייב • אונ׳ עש איז אויך
איין גיישטליכר לייב : מה אלזו שטיט
אויך גשריבן (בראשי׳ ב״ פסוק ז׳) אדם
הראשון איז גאמכט לו איינר לעבנדיגן זיל •
אבר דער לעצטי אדם (אדם האחרון • אדר וויא
דיא מקובלים רידן אדם בתראי כלו׳ דער משיח)
דער איז גוואדרן לו איינם רוח דער דא לעבנדיג
מאכט : מו אבר דער גיישטליכי לייב (ר״ל דיא
נשמה) דער איז ניט דער ערשטי (אין סדר
הבריאה גוועזן נייארט דער נאטירליכי לייב (דער
גוף אדר נפש חיה • איז לו ערשט גשאפן וואדרן) •
דער נאך דער גיישטליכי (אדר דיא נשמה • וועלכי
אין דען גוף איז איין גבלאזן גוואדרן : מז דער
ערשטר מענש (אדם הראשון) דער איז פון דער
ערדן (גאמכט) אונ׳ אלזו וואר ער ערדיש • דער
אנדרר מענש • (אדם בת ראי אדר דער משיח) •
דער איז דער הער פון היאל : מח אונ׳ גלייך וויא
דער ערשטר מענש ערדיש וואר • אלזו זיין אויך
זיינה קינדר ערדיש גוועזן • אונ׳ גלייך וויא דער
אנדרר מענש איז היאליש • אלזו זיין אויך זיינה
קינדר היאליש : מט דעשט וועגן • גלייך
וויא

ווים מיר גטראגן האבן דאש בילדנים פון
דעם ערדישן מענשן • אלזו זאלן מיר אויך
טראגן דאש בילדנים פון דעם הימלישן
מענשן : נ אונ׳ איך זאג אייך דיזש
מיינה ליבה ברידר • דש פלייש אונ׳ בלוט
ניט קאן ערבן דאש קיניגרייך פון גאט •
אונ׳ דאש פר דערבליכי ווערט ניט ערבן
דאש און פר דערבליכי : נא נון : איך
זאג אייך איין גהיימנים (איך בין אייך
איין סוד מגלה) • מיר ווערדן ניט אלי
איין שלאפן (אדר שטערבן דהיינו פאר דער
לו קונפט פון דעם משיח לוס יום הדין) •
אבר מיר ווערדן אלי פר ווערקסלט ווערדן :
נב אונ׳ דאש זעלביגי ווערט גשעהן פלעלליך
אין איינם אויגן בליק • לו דער לייט פון
דער לעלטן שטיק פון שופר • דען ער
ווערט בלאזן אויך דעם שופר • אונ׳ דיא
טויטן ווערדן אויך שטיאן און פר דערבליך •
אונ׳ מיר (ר״ל דיא מענשן • וועלכי לו דער
זעלביגן לייט נאך לעבן ווערדן) • ווערדן
פר ווערקסלט ווערדן : נג דען דיזר
פר דערבליכר לייב • דער מוז זיך קליידן
מיט דער און פר דערבליכקייט • אונ׳ דיזר
שטערבליכר לייב מוז בקליידט ווערדן מיט
דער

דער מון טטערבליכקייט : נר וען
מבר דיזר סר דערבליכר לייב זיך בקליידן
וועדט מיט דער מון סר דערבליכקייט .
מון דער טטערבליכר לייב זיך בקליידן וועדט
מיט דער מון טטערבליכקייט . מון דען
וועדט ערפילט וועדרן דאט וואדט . ועלכט
גטריבן מיז (ישעי' כ"ה פסוק ח') . דער
טויט מיז סר טלונגן זו מיבר זיגונג (ר"ן
מיביגליך) : גה רום טויט וואו מיז
דיין טטעכליכטר דמרן . רום גרוב וואו
מיז דיין מיבר זיגונג : נו מבר דער
טטעכליכטי דמרן סון דעם טויט מיז ריא
זינד . מון דיא קרמפט סון דער זינד מיז
דיא תורה : נז מבר מיר דאנקן גאט .
דער מזו גיבט דיא מיבר זיגונג דורך מונזרן
הערן ישוע האטיח : נח דעטט וועגן
מן . מיינה ליבה ברידר זייט פעטט . מון
למזט מייך ניט גלייטן מאכן . מון זייט
מלי זייט מיאר מעהר מון מעהר מרבייטן
מין דעם וועדק סון דעם הערן (ישוע
האטיח) . וויסל מיר וויסט . דט מייערה
באיהונג ניט מוס זונסט מיז מין דעם הערן :

דאש זעכצעהנדי קאפיטל טז

אבר דיא נדבה · וועלכי גזאמלט ווערט
פאר דיא הייליגן (לו ירושלים) · זוא טוט
איר דא איט נאך עבן דעם מדר גלייך וויא
איך גבאטן האב לו דער גמיינדי אין (דעם
לאנד) גאלאטי"א : ב (דהיינו) דש
איין איקליכר אונטר אייך אלי מאל אן דעם
ערשטן טאג אין דער וואכן לו זיך נעמן זאל
עטוואט אליין · אונ זאל עש לו זאמן זאמלן
נאך דער האנד פון גאט · דיא גוט איבר
אים איז (כלו' נאך זיינם לב טוב) · אום
וולן דש ניט ערשט דיא נדבה גזאמלט ווערט
ווען איך קומן ווערדי : ג אונ ווען
איך ווערד לו אייך גקומן זיין · זוא וויל
איך דיא זעלביגי איט בריב שיקן אום לו
ברענגן אייערה נדבה (של חסד) קען
ירושלים · וועלכי איר דא לו ווערט אויש
ווילן : ד אונ ווען דיא זאך ראוי זיין ווערט · דש
איך אויך הין ליהן זאל זוא זאלן זיא איט איר
ליהן : ה אבר איך ווערדי לו אייך קומן · ווען
איך ווערדי דורך גלויגן זיין דורך מוקדון · דען
איך ווערדי ליהן דורך מוקדון : ו אונ
פיל לייכט ווערד איך בייא אייך בלייבן ·

אדר

מדר מויך מיבר ווינטרן · מום ווילן
דש מיר מיך בגלייטן מעכט · וואו
מיך הין ליהן ווערדי : ז דען
מיך ווילן מייך מילונד ניט זעהן נור מין
פאר מיבר ליהן · נייארט מיך האף
עטליכי לייט ביים מייך לו בלייבן · ווען
עש דער הער (ישוע המשיח) לו לאזן
ווערט (אם ירצה השם) : ח מיך
ווערדי בלייבן לו עפיזוס ביז לו שבועות :
ט דען מיינה גרושה מונ שטארקי טיר
מיז מיר מויך גטמן · מונ עש זיין
פיל (שונאי המשיח) · דיא ווידר
מיך מויך שטימן : י מונ ווען
טיאוטיאוס לו מייך קומן ווערט · זוא
זעהט לו · דא מיט ער זונדר פורכט
ביים מייך זיין מעכט : דען ער
ווערקט דאש ווערק פון דעם הערן
(ישוע המשיח) · גלייך ווים מויך
מיך : יא זוא זעהט נון לו ·
מום ווילן דש מין נימאנד פר שאעהן זאל ·
נייארט זייט מין בגלייטן מין פרידן ·
דש ער ווידר לו מיר קומט · דען
מיך ווארטי מויך מין מיט דען ברידר :
יב מבר פון דעם ברודר מסולוא זאלט

מיר וויסן • דס מיך מין זעהר
גבעטן האב • מוס ווילן דס ער
זו מייך קומן מעכט מיט דען בירדר •
מבר עס וואר זיין ווילן נגמרי ניט •
דס ער מילנר קומן קענטי • ער
ווילֿ מבר קומן ווען ער גלעגני זייט המבן
ווערט : יג זייט וואכן (שקדו
ושמרו) • בלייבט פּעטטיגלֿיך מין
דעק גלויבן • זייט מנהפּטיגי העלדן •
זייט שטארק : יר מלים וואס מיר
טוט • דמס טוט מין ליבה :
טו ליבה בירדר • מיר וויסט דמס
הויז פּון טטיפּמנה • דס עס מיז
דיר ערשטלינג פּון דעק נמנר מכמיא
(כ"ל דיר זו ערטט המבן מן גפּמנגן
ממאין זו זיין מן דעק מטיח מוגטר מלן
מנדרן מין דעק גנגן נמנר מכמיא) •
מוג זיא המבן ניך זעלבטט מיבר גענן
זו דעק דינטט פּון דען היילינן (כלו'
דס זיא גבאי צדקה זיין וואלטן) :
טו דמרוק זוא ביט מיך מייך דס מיר
זו דען זעלביגן מונטר טענינ זיין זאלט •
מוג זו מלן דיא דא מיט וועלכן מוג
מרבייטן : יז מוג מיך טוא
איך

איך פֿריימן מיבר דיא זו קומפֿט פֿון
סטיפֿאנה אוֹ פֿון פֿורטונאטוס · אוֹ
פֿון אכאיכוט · דען זיא זינד
(דורך איר טירות אלײַט דאט) ערפֿילט
(אוֹ אאלא גוטען) ווארט איר גבראכט
האט · ווײל איר ניט זײַט בײַא איר
גוטען : יא דען זיא זינד אבן ער
קוריקט איינע נסאה אוֹ מייערה נטאה ·
דאדורך זוא ערקענט מן (בכבוד) וואלכי
לייטי וואא דיזי זיין : יט דיא
גאיינדן (קהילות) מין אזיא דיא גריכן
מיך : עט גריכן אוך מיך זעהר
מין דעק הערן (יטוע האטיח)
מקוילא אוֹ פֿריסילא · איט דער
גאיינדי · דיא דא אזי מין מירן
הויז : כ אלי מונדי ברידר
(במחוות האמונה) דיא גריכן מיך ·
גריסט מיך מונטר מיין מנדר איט
דעק היילגן קוט : כא מיך
סוילום · מיך גריס מיך איט
איינר מיגלן המנר : כב וועך
מיינר מיז · דער ניט ליב
האט דען הערן יטוע דען מטיח ·
דער זיא מיין חרס · מרן

מתא : כג דיא גנאד פֿון
דעם הערן ישוע דעם משיח זייא
מיט מייך : כד מיינה ליבה
דיא זייא מיט מייך אלן מין
דעם משיח ישוע
אמן :

* * * * *
* * * *
* * *
* *
*

כתבי הפויל

אל יושבי

קורינטוס

וזה כתב הראשון

דאס הייסט אויף טייטש

דיא בריב פוילוס

צו דיא קהילה

צו קורינטוס

אונ׳ דיזש איז דער ערסטר בריב

לקוחים מספרי ברית החדשה והועתקום בעיון
נחרץ מלשון יון ללשון לעז ונדפסם
פעם ראשונה

בשנת

כי גדול שמי בגויים

אמר יהוה צבאות לפ״ק

הקדמה

קורינטוס איז איינה שטאט אין ארץ יון •
אין דער מדינה • וועלכי מקדם איז אכאיא
גנענט וואדרן • אבר כהיום הזה הייטט
זיא מוריא : נון איז ידוע לכל יודעי דערת
בענין פני התבל דש גאנץ ארץ יון גהערט לו
דעם טייל פון דער וועלט • וועלכן דיא חכמי
התכונה מקדמונים גנענט האבן איירופא •
אונ׳ אלזו ליגט ארץ יון בייא דען בני מזרח
לפינת לפון לו : זיינה גאערקן גיאן אויש ביז
לו דיא גרענצן פון ארץ הגר • אונ׳ ביז קיגן
דיא גרענצן פון אזיא • אונ׳ ביז לום ים :
ווען מיר נון וויטן דש ארץ ישראל ליגט לצד
מזרח • אין דעם טייל פון דען פינות העולם
דער אזיא גנענט ווערט • זוא ערקענן מיר
לייכטליך דש דיא שטאט קורינטוס ניט אליין
גוועזן איז חוץ לארץ ישראל • נייארט גאר
חוץ לפינת הרוח הזו • דען ארץ ישראל
גהערט לפינת מזרח • אונ׳ יון לפינת לפון •

וויא מוין גרמאַט מיז: אם כן. וואַ ווער
עס מיין טבוט גאור. וועלן מן רורך ארץ
יון וומלטי פֿר טטיאן דאס גרויסה לאנד פֿון
אלכות רוסיא: דען מויב גלייך דיזע לאנד
מוך ליגט לגר לפֿון מוג מויב סוין דאס לטון
האדינה מוג דיא מותיות פֿון מירק לטון זעהר
מסכיק זיין מיט דעק לטון מוג מיט דען מותיות
פֿון דען יוניק מאט. מוג מוך דיא מנהגיק
פֿון דער מאות המלריק מין מרלן רוסיא עבן
זוא זיין וויא דיא מנהגיק פֿון דען מלריק מין דעק
דעכטן יון. זוא מיז דאך מיין גרויסר הפֿרט לוויטן
ארץ יון מוג לוויטן ארץ רוסיא. כ"ל לוויטן
דעק לאנד. וועלכֿ אקראוניק מיז
יון גגענט גוומרדן. מוג לוויטן דעק.
וועלכֿ כהיוק רוסיא הייטט. זוא פֿיל
אעלכֿ וואוג קריג לאות זיין. דס
דיא יושבי רוסיא וועלכֿי מילונר מוסקוויטר
גגענט וועדרן מגזע יונים הער קוון.
דהיינו דס מיר אבות אבותק מוים מיר
לאנד זיין הרויט גגאנגן. מוג זיך
אתפֿסט גוועזן מין מרלן רוסיא בין דס
זיא זיין לוק גרויטן פֿאלק גוומרדן. וויל
דיא יוניק איוק היותק מיין עק עז מוג
גרויסה מנטי מלחאה גוועזן זיין. פֿון
וועלכֿן

וועלכן ענין מבר מיר בכמן ניט ווייטר
קענן מאריך זיין מפטר וואלן מיר מיין
מנדר מאל אם ירצה הגוזר בפירוש מונ׳
במריכות פון זאלכן ענינים רידן · מום
דמדורך מאיר לו זיין עיני העברים עוורים :
רק נחזור לענינו : מיר לייאנן
מין דעם ספר מעשי השלוחים סימן ט׳
זוא בלד מלז דיא מויגן פון דיזם משולח
פוילוס זצ״ל · דער לו פאר זעהר
אדוק גוועזן מיז בכיתת הפרושים · מונ׳
שאול גהייסן · על דרך נס ונפלא
זיין ערלייכטיט גוואדרן · מונ׳ ער האט
גזעהן מונ׳ ערקענט דש ישוע הנוצרי דער
משיח אמת מיז מונ׳ זיינה תורה מויך
תורת אמת · זוא האט ער מויך דיא
זכיה גהאבט · דש מין הקב׳ה האט
בוחר מונ׳ מקדיש גוועזן לום משולח ·
מום מודיע לו זיין דיא תורה פון משיח
ניט נור לו דען יהודים · נייארט מויך
לו דען גויים : דען זוא שטיט דארט
בפירוש מין פסוק ט״ו · דען דיזר
(ר״ל שאול) מיז מיר מיין מויש ער ווילט
גפעם · לו טראגן מיינן נאמן פאר
דיא פעלקר · מונ׳ פאר דיא קיניגי ·

אונ׳ פֿאר דיא קינדר ישראל : דיון
רצון פֿון דעם משיח אלהי יעקב האט דער
משולח ניט פֿר שאעהט • נייארט ער
האט זיך אויך תיכף בקדושה ובטהרה
דא זו אכֿין זיין לאזן • אונ׳ זיינן גוף
ונפֿש אוסר גוועזן על קידוש השם של
ישוע • אום זו טואן • וואט אים
גבאטן וואדרן : וחפץ ה׳ בידו הצליח •
דען ער האט אלז בלד אן גפֿאנגן אין ארץ
ישראל אונ׳ חולה לארץ • אונטר יהודים
אונ׳ אונטר גויים איט זאלכֿן חריפֿות אונ׳
בקיאות אבֿרר זו זיין דען אאת פֿון דעם
משיח אונ׳ פֿון זיינר תורה • דש קיין
אלואד פֿון יהודים אדר גויים האט בשטיאן
קענן פֿאר דען רוח הקודש דער אין אים
וואר • אונ׳ דער אים שכֿל גגעבן אלי
רבנים איט אירן קשיות אונ׳ שאלות אונ׳
אלי פילוסופים איט אירן טענות אנלח אונ׳
אבֿטל אונ׳ אבֿלבל זו זיין : וואו דורך
עש דען גשעהן איז • דש פֿיל פֿון
דען גויים אונ׳ יהודים זיך האבן אגייר
גוועזן זום כלל נוצרים :

ווייטר פֿינדן איר דארט אין מעשי
השלוחים פיאן י״ג פסוק ב׳ • אלז
דער

דער משולח שאול וואר צו אנטיוכיא
אין דעם לאנד ארם · אויט וועלכן אויך
דער אנטיוכס הרשע אויך גשטאנדן איז ·
אונ׳ אין דען נבימים ווערט דיזי שטאט
גנענט חמת · דא זעלבשט האט
ער בנבואה בפעהל בקואן · דש ער
ווייטר אין דעם ארץ בני קדם גיאן זאל ·
אום אויך דא זעלבשט צו דרשן דיא אמונה
שלמה : אונ׳ ער גורטיטי זיינה לענדן
אלז איין שטארקר · אונ׳ ער נאם איט
זיך זיינן חבר איט דעם נאמן בר נבא ·
אונ׳ זיא נידרטן איט איין אנדר אין איין
שיך אויך דעם ים · אונ׳ קאמן ביז
צו דער אינזל ציפורן · פון דאנן צאג ער
נאך ווייטר איט דעם שיך לצד מזרח · ביז
קען אנטיוכיא אין דעם לאנד פיזידיא :
אין דיזם לאנד גינג ער איין ווייניג הרזם
לארכה ולרחבה · אונ׳ וואר אפלפל איט
דען יהודים · טאט דרטן אין דען
שולן · רידיטי אויך איט דען גויים
פון וועגן דער אמונה אונ׳ בוויז פיל נימים
אונטר אין · ביז זעהר פיל גזאמלט
זיין ווארדן צור כנסת המשיח :
פון דאנן צאג ער ווידרזם צו ריק

מוג׳ קמץ ווידר מין דיא שטאט אנטיוכיא
מין ארם · וואו זעלבטט ער זו ערשט
איז איבר געבן וואדרן זו דעם אטיח :
אבר נאך מייניגר זייט זאג ער זום מנדרן
מאל פון נייאן ווידרום דארט הין · מוג׳
ער גינג נאך ווייטר מין דאש לאנד מזיא
מזרחה לפונה ביז זו דיא גאמרקן פון ארץ
יון · מוג׳ קמץ ביז קען מיזיא : דיזש
מקום נענט ר׳ אליהו הבחור מעזיא מין
דער הקדמה פאר זיינם ספר מסורת
המסורת מוג׳ שרייבט אלזוא : זמן
בעלי המסורת והם אנשי טיבריא היא
מעזיא : מוג׳ אלזוא שרייבט אויך דער
בעל חמסורה גדולה ר׳ יעקב בן חיים
מין מערכת אות החית ווען ער מין
סדר חלף זאגט · רבי אהרון בן אשר
ממקום מעזיא הנקראת טבריה : ניט
ווייט פון דיזם מקום איז זו דעם אטולח
בחזיון לילה גזאגט וואדרן · דש
ער ווייטר לזד לפון זו ארץ יון זו גיאן
זאל ביז קען מוקדון : מוג׳ ער טאט אלזו ·
מוג׳ האט אויך דיזן וועג פיל נפטות אגייר
גוועזן : מעשי השלוחים סימן ט״ו
פסוק ט׳ · יו״ד מוג׳ ווייטר : סימן י״ח וגו׳ :

פון

פֿון מוקדון גינג ער ווייטר אונ׳ קאם
קען אתונא · וואו זעלבשט ער אויך
מיט דען סבא דבי אתונא מפֿלפֿל גוועזן
אונ׳ בעזרת׳ השם ניט זונדר הצלחה :
פֿון אתונא גינג ער ווייטר הרונטר קיגן
מערב׳ אונ׳ קאם אין דיא שטאט קורינטוס :
אין דיזר שטאט נון האט ער זיך צו ערשט
נור אלז איין אורח אויף גהלטן ביא איינם
יהודי · דער אונטר דער ממשלה פֿון
דעם קיסר קלודיאוס איז אויש רוים מגורש
גוואדרן · מיט דעם נאמן אקווילא ·
אונ׳ ווייל דיזר מאן איינרלייא אומנות׳ גהאבט
האט מיט דעם משולח · וועלכ׳ וואר
יריעות׳ צו מאכ׳ן צו גצעלדר · זוא וואר
ער ביא אים בלייבן אונ׳ ארבייטיטי כדי
פרנסת׳ו : דא ביא אבר גינג ער
מידי שבת בשבתו מיט אין דיא שול ·
דען עש איז איינה גרויסה קהילה פֿון
יהודים צו קורינטוס גוועזן · אונ׳ וואר
דרשן פֿון יטוע דש ער דער משיח אמת׳
איז : אונ׳ אלז דיא רשעי ישראל ווידר
דיזי דרשות׳ אונ׳ ווידר דיא תורה פֿון
משיח מתנגד וואר בחירוף וגידוף · זוא
טאט דער משולח אויך זיינה קליידר אויש

מיטלן מוֹ טמרמך זו מין • מייער
בלוט זיא מיבר מייערן קאמף •
מיך בין ריין: פון נון מן וועלרי מיך
גימן זו רעגן מוזות העולם • מוֹ
וועלרי רעגן זעלביגן מורים זיין דיא בטורה
טובה פון רער גמולה מוֹ ישועה • דיא
דורך רעגן מטיח גטעהן מיז זו מלן מוזות
דיא כהוגן מאלן זיין • כרי דיא גוייך
מעלטן הגמה המבן פון דעם גוטן •
וועלכט הקב"ה המט מוך דיא וועלט פלימן
למון בזכות האטיח:

וכן הידה • דער מטולח גינג
תיכף ואיר מוים פון רעגן יהודים •
מוֹ וואר זיך אתחבר זו רעגן יוניכט •
פון וועלכן פיל זיך המבן מגייך גוועזן זו
רער אמונת המשיח • מוך עטליכי
פון יהודים המבן דער גאך חוזר בתשובה
גוועזן • מוֹ מן גפאגן זו גלויבן מן
ישוע רעם מטיח • וומרומטר מוך
וואר מיין רמט הקהל מיט רעם זו גאגן
קריטפום: זו דער זעלביגן לייט המט
זיך ישוע בוזין זו פולוס בייא דער גלכט
מוֹ זו מיך גטפרמכן • פירכט דיך
ניט • נייטרט כידי • מוֹ טוויך
ניט •

ניט : דען איך בין מיט דיר • אונ׳
ניאמנד ווערט דיר איבלן קענן • דען
איך האב פֿיל פֿאלק אין דיזר שטאט •
כלו׳ לו קורינטוס : אויך דיזש דיבור
האט דער משולח גזוימט לו קוריניטוס
מנדרטהלכן יאר • האט דורש ברבים
גוועזן דיא אמונה שלמה • אונ׳
גזוכֿט פֿיל נפֿשות לו זאמלן תחת כנפי
השכינה :

נאך דיזן טאגן גשאך עש • דש
איין נייאר הגאון פֿון רוים איז אין דיזה
מדינה גשיקט גוואדרן : דא פֿינגן דיא
רשעי היהודים אונ׳ שונאי ישראל אן דען
משולח אלטין אונ׳ משטין לו זיין בייא דיזם
הגאון אונ׳ זוכֿטן אין להשמיד ולהרוג לו זיין •
אבר הקב״ה האט אין אליל גוועזן אויש
אירן הענדן • אונ׳ האט אין ניט גלאזן
לום רויב פֿון דען שונאי המשיח : אלז
דיזה מהומה אויך גהערט • גינג דער
משולח ווידר לו ריק קען ארץ ארם לו •
אונ׳ פֿון דארט ווייטר ביז ער ווידר קאם
אין ארץ ישראל : פֿאר זיינם ווידר קערן
אין ארץ ישראל • וואר ער זיך זוימן
אין דער שטאט עפֿיזום בערך דרייא יאר
לנג •

לנג · אונ׳ האט דא זעלבשט אויך דורש
ברבים גוועזן · אונ׳ ב״ה פֿיל ברכה
והללחה גהאבט · אין דעם דורך זיינה
דרשות אונ׳ פלפולים איינה גרויטה קהילה
פֿון נוצרים זיין גזאמלט וואדרן הן פֿון יהודים
הן פֿון גויים · דיא זיך מגייר גוועזן
בכל לבם ובכל מאודם :

בינה לבינה אבר האט דער משולח
גהערט דש אין דער קהילת הנוצרים צו
קורינטום פֿיל תקלות אונ׳ מכשולות אן גפֿאנגן
האבן גובר צו זיין · וויא אין דעם
פסוק זעלבשט דא פֿון גאעלדט ווערט :
דארום האט ער פֿאר ניטיג גהלטן דיזן
בריב אן דיזעלביגי קהילה צו שרייבן · אום
זיא דא דורך ווידרום אדריך צו זיין בדרך
הישר : בפֿרט ווייל איר זעהן אויש
דעם סימן ז׳ אין דיזם בריב · דש
דאש קהל פֿון קורינטום זעלבשט איינן
בריב אן דען משולח גשריבן האט ·
אונ׳ פֿון אים בגערט צו וויסן · וויא
זיך דיא נוצרים צו דער זעלביגן צייט זאלטן
נוהג זיין בעניני הנשואין · דער ווייל
דיא נוצרים פֿיל גירוש שמד אונ׳ אנדרי
גזירות

הקדמה

גזירות רעות מויש שטימן מוזטן · דש
זיא ממש תמיד נע ונד גוועזן מין גרויסן
לרות : מוג מלזו המבן זיא גוומלט
וויסן מויב זיא מין דער גלייכן עתות בצרה
מויך חייב ווערן דיא מלזה פון פרי׳ ורבי׳
מקיים לו זיין : דא וומר עש נון ניטיג דש
דער משולח מויך דיזי פרמגי משיב זיין מוזטי ·
מוג מן דיא גנלי קהילה טרייבן : דמרום
פינדט מן מין דיזם בריב ניט נור דברי
תוכחות מוג אמרי יושר · ניימרט
מויך פיל תקנות פון מנהגים מוג דרך ארץ
מוג פון דברי רשות : דיזש גשמך
בערך לו דער לייט · מלז קלודימוס קיסר
וומר לו רומי · מוג פיליקס הגמון מין
מרן ישרמל :

דברי תוכחות פינדן מיר ממש מין
מלן סימנים פון דיזן בריב : דען דער
משולח מיז דיא קהילה לו קורינטוס מוכיח
ערשטליך פון וועגן דער מחלוקות · דיא
מן גפמנגן המבן גובר לו זיין מונטר מינן :
מין סימן מ׳ פסוק י׳ מוג ווייטר : לום
מנדרן פון וועגן דער גאוה פון עטליכן
מונטר

אונטר אינן (סימן ד׳ פסוק ז׳ ח׳ אונ׳
ווייטר) : לוס דריטן פון וועגן דער
עבירה פון ערוה סימן ה׳ : לוס
פירטן האט ער זיא מוכיח גוועזן ווייל
זיא אירה משפטים פיהרן בערכאות הגוים
סימן ו׳ אונ׳ ווייטר : לוס פינפטן
פון וועגן עטליכר מכטולות אונ׳ תקלות
דיא דא אונטר אינן זיין פאר גגאנגן
אויך זוא גאר בטעת כנסיות הלבור
אונ׳ אונטר דען דברים טבקדושה :
בייא איינם איקליכן ענין איז ער לו
אינן מודיע דען דרך היטר : ולא
זו בלבד : נייארט ער לערנט זיא
אויך באמרי יוטר דען דרך ארץ
אונ׳ דען דרך האלך פון הלכו׳ נישואין ·
אין סימן ז׳ : פון עבורת
הלדקה אין סימן ט״ז · דען
עיקר פון תחיית המתים אין סימן ט״ו :
אונ׳ פון אנדרן דברים טבקדושה : אן
אוז אבר וואול ווישן · וואט דער
משולח אין דיזם בריב גטריבן האט פון
נישואין · אונ׳ פון דען קרבנות של
עבודה זרה · אויב זיא אותר אדר
אסור

אסור בהנאה זיין · דאש איז אליש
לו פר שטיאן פון דער דא לו מאליגטן
לייט · מפני שהשעה הוצרכה לכך :
דער בעל המעתיק איז בטוח ·
דש איין איקליכר בעל דעת ·
דער אין דיזם ספר בכוונת הלב
לייאנן ווערט · דער זעלביגי
ווערט אויך בעזרת השם פון זיך
זעלבשט ערקענן אונ׳ זעהן · דש
אליש לויטר דברי הבל ורעות רוח
זיין וואש דיא רשעי ישראל אונ׳
דיא האלבי לאדנים אונטר אינן
אלשין לו זיין פפלעגן אויך דיא
תורה פון ישוע אונ׳ אויך זיינה
תלמידים אונ׳ משולחים : דען
איין איקליכר בעל לב ווערט דען
היפך פינדן פון אלן וואש דיא
אלשינים אוליא דבה גוועזן : וואו
פון איר בכאן ניט אאריך זיין
קענן · נייארט איר ביטן דש
איין חכם לב דיא ספרי ברית
החדשה זעלבשט ביראת ה׳ לייאנן
זאל · וה׳ ברחמיו יאיר עיניו
ויראה

הקדמה

ויראה נפלאות מתורת ה׳ ומשיחו
ויזכה להנות מטוב ה׳ אשר אמר
ברחמיו להשפיע על בני אדם
בזכות המשיח ׃ ושוב
לו באחרית הימים
אמן :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224292/phys_0126
DFG

Ch. 906

<R> Fb_3454(6)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224292/phys_0127
DFG

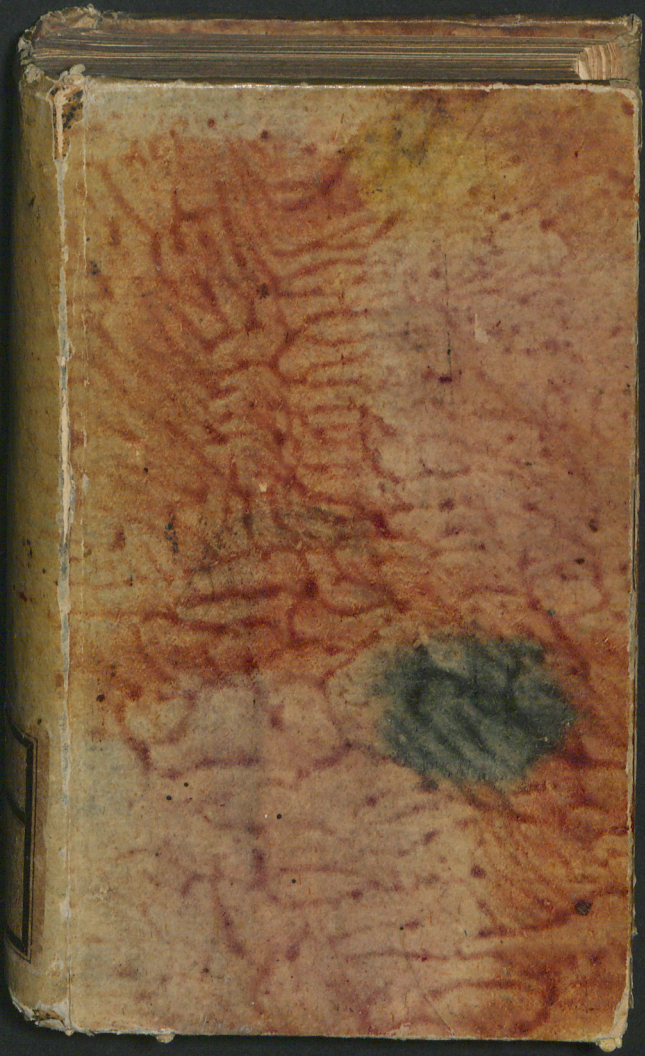

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224292/phys_0128
DFG

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No. 0338
Patch Reference numbers on UTT
C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 20 18 17 16 11
10 09 03 02 01 C7
UB Rostock
mm Inch

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224292/phys_0129
DFG